

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права та правосуддя

**Актуальні проблеми кримінально-правової
кваліфікації злочинів**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для підготовки магістрів за спеціальністю 081
«Право», спеціалізацією «Кримінальна юстиція. (Суд. Прокуратура.
Адвокатура)»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та правосуддя
Протокол № 8 від 09.01. 2018 року

Чернігів ЧНТУ 2018

Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації злочинів. Методичні вказівки до семінарських занять для підготовки магістрів за спеціальністю 081 «Право», спеціалізацією «Кримінальна юстиція. (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» / Укл.: Берднік І.В. – Чернігів: Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету. – 2018. – 87 с.

Укладач: Берднік Інна Володимирівна, професор кафедри кримінального права та правосуддя ЧНТУ, к.ю.н., доцент.

Відповідальний за випуск: Головка Михайло Борисович, завідувач кафедри кримінального права та правосуддя, кандидат юридичних наук, доцент.

Рецензент: Марущак Наталія Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій ЧНТУ

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ»	5
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації злочинів».....	5
1.2 Структура навчальної дисципліни	21
1.3 Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації злочинів»	24
1.4 Критерії оцінювання знань студентів за видами робіт	25
2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	28
2.1 Тема 1. Поняття кримінально-правової кваліфікації.....	28
2.2 Тема 2. Підстави кримінально-правової кваліфікації.....	32
2.3 Тема 3. Кваліфікація злочину з урахуванням стадії його вчинення.....	34
2.4 Тема 4. Кваліфікація злочинів, вчинених у співучасті.....	39
2.5 Тема 5. Кваліфікація множинності злочинів.....	44
2.6 Тема 6. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм	49
2.7 Тема 7. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки та суміжних правопорушень	53
2.8 Тема 8. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи	56
2.9 Тема 9. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи	59
2.10 Тема 10. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності	63
2.11 Тема 11. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності.....	67
2.12 Тема 12. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.....	70
2.13 Тема 13. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту	74
ЗРАЗОК ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ	78
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ.....	82
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	84

ПЕРЕДМОВА

Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації злочинів – одна з найважливіших дисциплін кримінально-правового циклу, що викладається у вищих юридичних закладах освіти. Досконале знання кримінального законодавства нашої держави є необхідною умовою успішної роботи за фахом. Це покладає на студента обов'язок із перших днів занять відмовитися від поверхового засвоєння кримінально-правових інститутів, категорій і понять.

Одним з найважливіших питань при застосуванні кримінального закону є визначення того, який саме злочин вчинила особа та якою нормою цей злочин передбачено. Це питання вирішується у процесі кваліфікації злочинів. Отож курс кваліфікації злочинів має сформувати у студентів глибокі теоретичні і практичні знання щодо практичного застосування кримінального законодавства України.

Вивчення цього курсу має сприяти вихованню у студентів поважного ставлення до Закону про кримінальну відповідальність як важливого засобу захисту людини, її прав та свобод, проголошених Конституцією України, інтересів суспільства і держави від злочинних посягань.

В умовах дії нового Кримінального кодексу України зазначений курс має на меті також поєднати знання студентів, здобуті під час навчання, з новими законодавчими положеннями.

Метою курсу є поглиблене вивчення законодавчих і теоретичних проблем, пов'язаних з теорією кваліфікації злочинів; кваліфікації попередньої злочинної діяльності; множинності злочинів; злочинів, вчинених у співучасті; кваліфікації помилок у кримінальному праві; детальний розгляд роз'яснень Пленуму Верховного Суду України зі вказаних проблем і судово-слідчої практики; тлумачення кримінального закону та положень постанов Пленуму Верховного Суду України; вироблення вміння правильної кваліфікації та розмежування злочинів.

В процесі викладання теоретичного курсу з предмету «Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації злочинів», виникає потреба у зверненні студентів до окремих теоретичних питань, які детально вивчаються при ознайомленні з іншими курсами, зокрема такими як теорія держави та права, конституційне право, кримінальне право, кримінальне процесуальне право, судові та правоохоронні органи України, криміналістика, судова медицина та інші. Саме тому деякі питання для самостійної підготовки орієнтовані на звернення до вивчених вже дисциплін, що стає підґрунтям для більш глибокого і системного засвоєння інформації при вивченні навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації злочинів».

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО- ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ»

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації злочинів»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Кваліфікація злочинної поведінки: поняття, підстави, принципи

Тема 1. Поняття кримінально-правової кваліфікації злочинів

Значення термінів „кримінально-правова кваліфікація” та „кваліфікація злочинів”. Кваліфікація застосування кримінального закону. Стадії та етапи кримінально-правової кваліфікації. Результат кримінально-правової кваліфікації. Структура кримінально-правової кваліфікації. Функції кримінально-правової кваліфікації. Визначення поняття кримінально-правової кваліфікації. Процесуальні аспекти кримінально-правової кваліфікації. Значення правильної кримінально-правової кваліфікації. Дефініція кримінально-правової кваліфікації та її видів.

Тема 2. Підстави кримінально-правової кваліфікації

Поняття підстав кримінально-правової кваліфікації. Відмінність між підставами кримінально-правової кваліфікації та її передумовами. Види підстав кримінально-правової кваліфікації. Фактична і юридична (нормативна) підстави кримінально-правової кваліфікації. Основні і додаткові підстави кримінально-правової кваліфікації.

Фактична підстава кримінально-правової кваліфікації. Значення встановлення фактичних обставин справи для кваліфікації діяння. Фактичні обставини справи, які враховуються при кваліфікації. Доведення наявності фактичних обставин справи, які враховуються при кваліфікації. Предмет доказування в кримінальній справі і коло фактичних обставин справи, які необхідно встановити для правильної кваліфікації злочинів.

Нормативна підстава кримінально-правової кваліфікації. Значення кримінального закону для кримінально-правової кваліфікації. Кримінально-правові норми і статті кримінального закону, які використовуються при кваліфікації. Види кримінально-правових норм, які використовуються при кримінально-правовій кваліфікації.

Тема 3. Кваліфікація злочину з урахуванням стадії його вчинення

Поняття та кваліфікація закінченого злочину. Поняття та види попередньої злочинної діяльності. Кваліфікація деяких видів готування до злочину. Кваліфікація деяких видів замаху на злочин. Кваліфікація готування до злочину та замаху на злочин при альтернативному й неконкретизованому умислі. Поняття добровільної відмови від вчинення злочину та її ознаки.

Кваліфікація позитивної пост кримінальної поведінки (дійове каяття). Розмежування її та добровільної відмови від вчинення злочину.

Тема 4. Кваліфікація злочинів, вчинених у співучасті

Загальні положення кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті. Кваліфікація дій виконавця. Кваліфікація дій організатора, підбурювача та посібника. Кваліфікація співучасті з урахуванням її форми. Кваліфікація невідомої співучасті та співучасті у незакінченому злочині. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі виконавця. Кваліфікація дій при посередньому виконанні. Кваліфікація злочинів, вчинених при співучасті із спеціальним суб'єктом. Кваліфікація вчиненого при провокації злочину. Кваліфікація причетності до злочину, її відмінність від співучасті.

Тема 5. Кваліфікація множинності злочинів

Загальні положення кваліфікації множинності злочинів. Кваліфікація триваючих, продовжуваних і складених злочинів, їх відмінність від множинності злочинів. Загальні правила кваліфікації при множинності злочинів. Кваліфікація при повторності злочинів. Кваліфікація при сукупності злочинів. Кваліфікація рецидиву злочинної діяльності.

Тема 6. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм

Поняття й види конкуренції кримінально-правових норм. Відмінність конкуренції від колізії. Види колізій в кримінальному праві та їх подолання.

Види конкуренції в кримінальному праві та способи її вирішення: кваліфікація при конкуренції загальної та спеціальної норм; кваліфікація при конкуренції частини та цілого; кваліфікація при конкуренції ознак складу злочину з пом'якшуючими або кваліфікуючими обставинами.

Тема 7. Кваліфікація злочинів при помилках злочинця

Кваліфікація при юридичній помилці. Кваліфікація при помилці в об'єкті та предметі. Кваліфікація при помилці в потерпілому. Кваліфікація замаху з непридатними засобами. Кваліфікація при помилці в розвитку причинового зв'язку. Кваліфікація при помилці в суспільно-небезпечних наслідках. Кваліфікація посягання при відхиленні дії.

Тема 8. Кваліфікація злочинів, вчинених при наявності обтяжуючих і пом'якшуючих ознак складу злочину

Поняття диференціації та індивідуалізації кримінально-правової кваліфікації. Кваліфікація вчиненого при наявності кількох кваліфікуючих чи пом'якшуючих ознак. Кваліфікація при конкуренції обтяжуючих і пом'якшуючих ознак складу злочину.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Кримінально-правова кваліфікація окремих складів злочинів

Тема 9. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки та суміжних правопорушень

Національна безпека як одна з найбільших соціальних цінностей за Конституцією України. Поняття та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки, місце цих кримінальних правопорушень у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки.

Види кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки. Кримінальні правопорушення проти зовнішньої безпеки; кримінальні правопорушення проти внутрішньої безпеки.

Кримінальні правопорушення проти зовнішньої безпеки України: державна зрада, шпигунство. Державна зрада та її форми: перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту; шпигунство; надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України. Звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Шпигунство та його форми: передача іноземній державі, іноземній організації або їх представникам відомостей, що становлять державну таємницю; збирання таких відомостей з метою їх передачі іноземній державі, іноземній організації або їх представникам. Відмінність шпигунства від державної зради у формі шпигунства. Звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство.

Кримінальні правопорушення проти внутрішньої безпеки України: дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади; посягання на територіальну цілісність та недоторканність України; посягання на життя державного чи громадського діяча; диверсія.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України та форми її реалізації: кримінальне покарання, звільнення від покарання. Звільнення від відбування покарання.

Поняття та ознаки кримінальних правопорушень і сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Місце цих кримінальних правопорушень у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за ці кримінальні правопорушення. Види означених кримінальних правопорушень: кримінальні правопорушення проти порядку дотримання державної таємниці та збереження конфіденційності інформації; кримінальні правопорушення проти порядку перетинання державного

кордону; кримінальні правопорушення проти порядку комплектування Збройних Сил України.

Кримінальні правопорушення проти порядку дотримання державної таємниці та збереження конфіденційної інформації: розголошення державної таємниці; втрата документів, що містять державну таємницю; передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка знаходиться у володінні держави.

Кримінальні правопорушення проти порядку перетинання державного кордону України: незаконне переправлення осіб через державний кордон України; порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю; порушення правил міжнародних польотів.

Кримінальні правопорушення проти порядку комплектування Збройних Сил України: ухилення від призову на строкову військову службу; ухилення від призову за мобілізацією; ухилення від військового обліку або спеціальних зборів.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації і форма її реалізації: реалізація: кримінальне покарання; звільнення від покарання, звільнення від відбування покарання.

Тема 10. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

Система розділу «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи». Проблема співвідношення понять «особа» та «людина». Об'єкт кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я.

Кримінальні правопорушення проти життя. Законодавче визначення вбивства. Поняття протиправності як ознаки вбивства. Співвідношення вбивства із правомірним позбавленням життя з обставин, що виключають протиправність діяння. Визначення початку й закінчення життя людини у кримінальному праві та значення вирішення цього питання для кваліфікації кримінального правопорушення. Людина – потерпіла особа чи предмет кримінального правопорушення?

Умисне та необережне вбивство. Значення розмежування непрямого умислу та злочинної недбалості для правильної кваліфікації вбивства за формою вини. Види умисного вбивства: за обтяжуючих обставин; за пом'якшуючих обставин; без обтяжуючих і пом'якшуючих обставин.

Умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Види обтяжуючих обставин, їх систематизація та характеристика. Проблема усвідомлення суб'єктом кримінального правопорушення певних ознак щодо потерпілого (вік, вагітність). Співвідношення вбивства на замовлення із вбивством з корисливих мотивів. Проблема видів співучасті при вчиненні вбивства за

попередньою змовою групою осіб. Вирішення цих питань у постанові Пленуму Верховного Суду України. Правила кваліфікації вбивства за наявності кількох обтяжуючих обставин.

Відмежування умисного вбивства від необережного та від тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого. Особливості кваліфікації умисного вбивства, поєднаного з посяганням на відносини власності (ст.ст. 115, 185–187, 189 КК України). Співвідношення умисного вбивства особи у зв'язку з виконанням нею службового чи громадського обов'язку із іншими вбивствами, вчиненими у зв'язку з виконанням потерпілим певних функцій (ст.ст. 112, 348, 379, 400, 443 КК України). Особливості моменту закінчення перелічених кримінальних правопорушень.

Умисні вбивства за пом'якшуючих обставин. Проблеми, що виникають на практиці застосування статей КК України «Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання», «Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини», «Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця». Поняття «перевищення меж необхідної оборони». Проблема спричинення смерті в процесі затримання. Кваліфікація при конкуренції норм, що передбачають вбивства за обтяжуючих і пом'якшуючих обставин.

Умисне вбивство без обтяжуючих і пом'якшуючих обставин. Проблеми застосування ч. 1 ст. 115 КК України. Кримінально-правова оцінка евтаназії.

Проблеми кваліфікації доведення до самогубства. Тлумачення об'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Визначення залежності потерпілого від винного. Спірні питання суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення.

Особливості конструкції складу кримінального правопорушення, що передбачає погрозу вбивством. Відмежування від готування та замаху на вбивство. Поняття реальності погрози. Питання про можливість замаху на погрозу вбивством.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти здоров'я. Тілесні ушкодження та їх види за ступенем тяжкості: тяжкі, середньої тяжкості, легкі. Розподіл на види легких тілесних ушкоджень. Критерії визначення ступеня тяжкості тілесного ушкодження (медичний, економічний, естетичний). Значення розподілу тілесних ушкоджень на види для кваліфікації насильницьких кримінальних правопорушень проти власності. Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства, вчиненого через необережність. Умисне тяжке тілесне ушкодження за пом'якшуючих обставин. Проблема кваліфікації умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження, що заподіяно в стані сильного душевного хвилювання. Кримінальна відповідальність за необережні тілесні ушкодження. Кваліфікуючі ознаки тілесних ушкоджень. Співвідношення

катування із тілесними ушкодженнями. Проблеми застосування статті «Побої та мордування». Відмінність побоїв від тілесних ушкоджень.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної хвороби. Особливості конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття поставлення іншої особи в небезпеку зараження. Специфіка суб'єктивної сторони. Зараження венеричною хворобою. Момент закінчення цього кримінального правопорушення. Незаконне проведення абортів. Відмежування від тяжкого тілесного ушкодження (переривання вагітності).

Кримінальні правопорушення у сфері медичного обслуговування. Їх загальна характеристика та види. Проблеми застосування відповідних статей. Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби; розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби; незаконна лікувальна діяльність; ненадання допомоги хворому медичним працівником; неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником; порушення прав пацієнта; незаконне проведення дослідів над людиною; порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини; насильницьке донорство; незаконне розголошення лікарської таємниці.

Кримінальні правопорушення, які становлять небезпеку для життя чи здоров'я особи.

Залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Спільні ознаки та розмежування цих кримінальних правопорушень. Особливості конструкцій складів кожного. Проблеми встановлення причинного зв'язку. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Особливості суб'єктивної сторони. Проблема кваліфікуючих ознак цього кримінального правопорушення.

Проблеми удосконалення законодавства про кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.

Тема 11. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи

Конституційні гарантії захисту волі, честі та гідності особи. Поняття та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи, їх місце у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за вчинення цих кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти особистої волі: незаконне позбавлення волі або викрадення людини; захоплення заручників; підміна дитини; незаконне поміщення в психіатричний заклад.

Кримінальні правопорушення проти честі та гідності особи: торгівля людьми та інша незаконна угода щодо передачі людини; експлуатація дітей; використання малолітньої дитини для зайняття жебрацтвом.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи та форми її реалізації: кримінальне покарання, звільнення від кримінального покарання; звільнення від відбування покарання.

Тема 12. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності

Статева свобода та недоторканність як значні соціальні цінності, що охороняються кримінальним законом. Поняття та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності. Місце цих кримінальних правопорушень у структурі злочинності та соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за їх вчинення.

Кримінальні правопорушення проти статевої свободи: зґвалтування; насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом; примушування до вступу у статевий зв'язок.

Кримінальні правопорушення проти статевої недоторканності: статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості, розбещення неповнолітніх.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності, її форми: кримінальне покарання; звільнення від покарання; звільнення від відбування покарання.

Тема 13. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності

Поняття «кримінальні правопорушення проти власності» та система розділу. Корисливі та некорисливі кримінальні правопорушення проти власності. Класифікація корисливих кримінальних правопорушень проти власності.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності та їх місце в структурі злочинності. Соціальна обумовленість становлення кримінальної відповідальності за корисливі кримінальні правопорушення проти власності. Види корисливих кримінальних правопорушень проти власності: викрадення чужого майна; корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення.

Викрадення чужого майна, його визначення, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Об'єкт та предмет викрадення. Об'єктивна сторона викрадення. Складна конструкція суспільно небезпечного діяння при викраденні: незаконне вилучення чужого майна та безоплатне остаточне його обертання на користь інших осіб. Спосіб незаконного вилучення чужого майна як критерій розподілу викрадення на форми. Майнова шкода як суспільно небезпечний наслідок викрадення та критерій його розподілу на види. Суб'єктивна сторона викрадення. Корисливі спонукання як обов'язкова ознака викрадення. Суб'єкт викрадення.

Форми викрадення та їх кримінально-правова характеристика.

Крадіжка, її поняття та ознаки. Таємність вилучення чужого майна як основна ознака крадіжки. Кваліфікуючі ознаки крадіжки.

Грабіж, його поняття та ознаки. Відкритість вилучення чужого майна як основна ознака грабежу. Кваліфікуючі ознаки грабежу. Відмінність грабежу від крадіжки.

Розбій, його поняття та ознаки. Намір насильницького негайного заволодіння чужим майном як основна ознака розбою. Особливості законодавчої конструкції складу розбою. Кваліфікуючі ознаки розбою. Відмінність розбою від насильницького грабежу за характером насильства та моментом закінчення кримінального правопорушення.

Вимагання, його поняття та ознаки. Намір насильницького заволодіння чужим майном у майбутньому як основна ознака вимагання. Особливості предмета вимагання та законодавчої конструкції основного складу цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки вимагання. Відмінність вимагання від насильницького грабежу та розбою.

Шахрайство, його поняття та ознаки. Вилучення чужого майна шляхом обману чи зловживання довірою як основна ознака шахрайства. Особливості предмета шахрайства. Кваліфікуючі ознаки шахрайства. Відмінність шахрайства від крадіжки, від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживанням довірою та від незлочинного невиконання цивільно-правових угод.

Привласнення, розтрата чужого майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, поняття та ознаки цих форм викрадення. Особливості суб'єкта цих кримінальних правопорушень. Кваліфікуючі ознаки цих кримінальних правопорушень. Відмінність привласнення, розтрата та заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовим становищем від суміжних кримінальних правопорушень.

Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Соціальна обумовленість виокремлення цього кримінального правопорушення з-поміж інших форм викрадення. Особливості предмета та способу вчинення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність цього кримінального правопорушення від суміжних.

Кримінальна відповідальність за викрадення чужого майна та форми її реалізації: кримінальне покарання, звільнення від кримінального покарання, звільнення від відбування покарання.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення: заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою; привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї; придбання або збут майна, завідомо здобутого злочинним шляхом. Особливості об'єкта та предмета цих кримінальних правопорушень, Відсутність незаконного вилучення чужого майна як головна розмежувальна ознака цих кримінальних правопорушень від викрадення. Місце означених кримінальних правопорушень у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою, поняття та ознаки. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення. Відмінність означеного кримінального правопорушення від шахрайства.

Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво, характеристика складу кримінального правопорушення.

Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї, його поняття та ознаки.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом, його поняття та ознаки.

Кримінальна відповідальність за корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак розкрадання та форми її реалізації: кримінальне покарання, звільнення від покарання та від його відбування.

Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності та їх місце в структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності та їх вчинення. Види некорисливих кримінальних правопорушень проти власності: умисне та необережне знищення або пошкодження майна; умисне пошкодження об'єктів електроенергетики; погроза знищення чужого майна; порушення обов'язків щодо охорони чужого майна. Поняття та ознаки цих кримінальних правопорушень, їх відмінність від суміжних суспільно небезпечних діянь.

Кримінальна відповідальність за означені кримінальні правопорушення та форми її реалізації: кримінальне покарання, звільнення від покарання, звільнення від відбування покарання.

Тема 14. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти довкілля

Положення Конституції України щодо охорони природних багатств країни та обов'язки громадян щодо їх збереження. Поняття та загальна характеристика кримінальних правопорушень проти довкілля. Місце цих кримінальних правопорушень у структурі злочинності. Соціальна обумовленість криміналізації діянь, віднесених до числа кримінальних правопорушень проти довкілля. Види кримінальних правопорушень проти довкілля: кримінальні правопорушення проти екологічної безпеки, кримінальні правопорушення проти порядку використання землі, надр і атмосферного повітря; кримінальні правопорушення проти порядку використання водних ресурсів; кримінальні правопорушення проти порядку використання лісу, рослинного та тваринного світу.

Кримінальні правопорушення проти екологічної безпеки: порушення правил екологічної безпеки; невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення; приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворювання населення; проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля.

Кримінальні правопорушення проти порядку використання землі, надр і атмосферного повітря: забруднення або псування земель; незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель; Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах; порушення правил охорони або використання надр; забруднення атмосферного повітря; безгосподарське використання земель.

Кримінальні правопорушення проти порядку використання водних ресурсів: порушення правил охорони вод; забруднення моря; порушення законодавства про континентальний шельф України.

Кримінальні правопорушення проти порядку використання лісу, рослинного і тваринного світу: знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу; незаконна порубка лісу; порушення законодавства про захист рослин; незаконне полювання; незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом; проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів; порушення ветеринарних правил; умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти довкілля та форми її реалізації: кримінальне покарання, звільнення від покарання, звільнення від відбування покарання.

Тема 15. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадської безпеки

Громадська безпека як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття кримінальних правопорушень проти громадської безпеки та їх ознаки. Місце цих кримінальних правопорушень у структурі злочинності. Соціальна

обумовленість кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки. Види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки: кримінальні правопорушення, пов'язані з утворенням злочинних об'єднань; кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним поводженням із загальнонебезпечними предметами; злочинне порушення правил, що забезпечують громадську безпеку.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з утворенням злочинних об'єднань та тероризмом: створення злочинної організації; сприяння учасниками злочинних організацій та укриття злочинної діяльності; бандитизм; терористичний акт; втягнення у вчинення терористичного акта; публічні заклики до вчинення терористичного акта; створення терористичної групи чи терористичної організації; сприяння вчиненню терористичного акту; фінансування тероризму; завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності; створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним поводженням із загальнонебезпечними предметами: напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення; викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем; незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами; незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв; незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію; недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів; порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами; погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали; умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства.

Злочинне порушення правил, що забезпечують громадську безпеку: порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами; порушення вимог режиму радіаційної безпеки; незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини; незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин; порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки та форми її реалізації: кримінальне покарання; звільнення від покарання; звільнення від відбування покарання.

Тема 16. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва

Безпека виробництва як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття та ознаки кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. Місце кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.

Види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва: кримінальні правопорушення проти безпеки праці; кримінальні правопорушення проти безпеки окремих видів виробництва.

Кримінальні правопорушення проти безпеки праці: порушення вимог законодавства про охорону праці; порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Кримінальні правопорушення проти безпеки окремих видів виробництва: порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах; порушення правил ядерної або радіаційної безпеки; порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва та форми її реалізації: кримінальне покарання, звільнення від покарання, звільнення від відбування покарання.

Тема 17. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Безпека руху та експлуатації транспорту – транспортна безпека – як об'єкт кримінально-правової охорони.

Транспортні засоби, шляхи сполучення, споруди на них, транспортні комунікації; вокзали, засоби зв'язку, сигналізації, автоматизації, що забезпечують безпеку руху транспортних засобів як предмет кримінальних правопорушень проти транспортної безпеки.

Поняття та ознаки кримінальних правопорушень проти транспортної безпеки. Місце цих кримінальних правопорушень у структурі злочинності. Соціальна обумовленість криміналізації суспільно небезпечних діянь, що порушують транспортну безпеку. Види кримінальних правопорушень проти транспортної безпеки: кримінальні правопорушення проти безпеки руху чи експлуатації залізничного, водного, повітряного транспорту; кримінальні правопорушення проти безпеки руху чи експлуатації автомобільного

транспорту та міського електротранспорту; інші кримінальні правопорушення проти транспортної безпеки.

Кримінальні правопорушення проти безпеки руху чи експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту: порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту; здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин; пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів; викрадення або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна; блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства; примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків; порушення правил повітряних польотів; порушення правил використання повітряного простору; самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда; ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха; неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден.

Кримінальні правопорушення проти безпеки руху чи експлуатації автомобільного транспорту та міського електротранспорту: порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами; випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації; порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху; незаконне заволодіння транспортним засобом; знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.

Інші кримінальні правопорушення проти транспортної безпеки: порушення чинних на транспорті правил; пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти транспортної безпеки та форми її реалізації: кримінальне покарання; звільнення від покарання; звільнення від відбування покарання.

Тема 18. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності

Громадський порядок та суспільна моральність як об'єкти кримінально-правової охорони. Поняття та ознаки кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Місце цих кримінальних правопорушень у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності. Види цих кримінальних правопорушень: кримінальні правопорушення проти

громадського порядку; кримінальні правопорушення проти суспільної моралі.

Кримінальні правопорушення проти громадського порядку: групове порушення громадського порядку; масові заворушення; заклики та вчинення дій, що загрожують громадському порядку; хуліганство.

Кримінальні правопорушення проти суспільної моралі: наруга над могилою, іншим місцем поховання або тілом померлого; незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини; знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду; жорстоке поводження з тваринами; ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів; створення або утримання місць розпусти і звідництво; сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією; втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності і форми її реалізації: кримінальне покарання; звільнення від покарання; звільнення від відбування покарання.

Тема 19. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади та самоврядування

Поняття та ознаки кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Місце цих кримінальних правопорушень у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за ці кримінальні правопорушення. Види означених кримінальних правопорушень: кримінальні правопорушення проти порядку використання державних символів: кримінальні правопорушення проти нормальної діяльності громадських організацій та об'єднань; кримінальні правопорушення проти нормальної діяльності представників влади та членів громадських формувань; кримінальні правопорушення проти порядку використання документів та засобів отримання інформації; інші кримінальні правопорушення проти авторитету держави і діяльності громадських об'єднань.

Кримінальні правопорушення проти порядку використання державних символів: наруга над державним символом; незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні.

Кримінальні правопорушення проти нормальної діяльності громадських організацій та об'єднань: незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій; захоплення

державних або громадських будівель чи споруд, умисне пошкодження ліній зв'язку.

Кримінальні правопорушення проти нормальної діяльності представників влади та членів громадських формувань: опір представнику влади, працівнику правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі фонду гарантування вкладів фізичних осіб; втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби; втручання у діяльність державного діяча; погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу; погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча; умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу; посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця; захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника; погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок; перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради; умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок;.

Кримінальні правопорушення проти порядку використання документів та засобів отримання інформації: викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження; підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів; незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації; умисне пошкодження ліній зв'язку.

Інші кримінальні правопорушення проти авторитету держави і діяльності громадських об'єднань: самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи; підкуп працівника державного підприємства, установи чи організації; примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань; самоправство.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та форми її реалізації: кримінальне покарання; звільнення від покарання; звільнення від відбування покарання.

Тема 20. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти правосуддя

Поняття та ознаки кримінальних правопорушень проти правосуддя. Кримінальні правопорушення проти правосуддя у структурі злочинності. Соціальна обумовленість встановлення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення проти правосуддя. Види кримінальних правопорушень проти правосуддя: кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяльності органів правосуддя; кримінальні правопорушення проти життя, здоров'я, особистої безпеки та власності суддів та інших учасників судочинства; кримінальні правопорушення проти встановленого порядку отримання достовірних доказів та висновків у справі; кримінальні правопорушення проти порядку виконання вироку чи рішення суду.

Кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяння органів правосуддя: завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою; притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності; порушення права на захист; постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови; втручання в діяльність судових органів; незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду; втручання в діяльність захисника чи представника особи.

Кримінальні правопорушення проти життя, здоров'я, особистої безпеки та власності суддів та інших учасників судочинства: посягання на життя суддів, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя; посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги; погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного; погроза або насильство щодо представника особи; умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного; посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку отримання достовірних доказів та висновків у справі: примушування давати показання: завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину; завідомо неправдиве показання; відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків; перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку; невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист; розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист; розголошення даних оперативно-розшукової діяльності досудового розслідування; приховування кримінальних

правопорушень; порушення правил адміністративного нагляду; невиконання слідчим вказівок прокурора.

Кримінальні правопорушення проти порядку виконання вироку чи рішення суду: невиконання судового рішення; незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт або яке описано чи підлягає конфіскації; умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості; ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі; ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі; злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань; дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань; втеча з місця позбавлення волі або з-під варти; втеча із спеціалізованого лікувального закладу.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти правосуддя та форми її реалізації: кримінальне покарання; звільнення від покарання; звільнення від його відбування.

1.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної/заочної форми навчання				
		Всього	У тому числі			
			Лек.	Пр.	Лаб.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Кваліфікація злочинної поведінки: поняття, підстави, принципи						
1	Поняття кримінально-правової кваліфікації злочинів	9/8	2/2	2/0	-	5/6
2	Підстави кримінально-правової кваліфікації	9/10	2/0	2/0	-	5/10
3	Кваліфікація злочину з урахуванням стадії його вчинення	9/10	2/0	2/0	-	5/10
4	Кваліфікація злочинів, вчинених у співучасті	9/10	2/2	2/2	-	5/6
5	Кваліфікація множинності злочинів	9/10	2/2	2/2	-	5/6
6	Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм	9/10	2/2	2/2	-	5/6

7	Кваліфікація злочинів при помилках злочинця	10/10	-	-	-	10/10
8	Кваліфікація злочинів, вчинених при наявності обтяжуючих і пом'якшуючих ознак складу злочину	10/10	-	-	-	10/10
Разом за змістовим модулем 1		74/78	12/8	12/6	-	50/64
Змістовий модуль 2. Кримінально-правова кваліфікація окремих складів злочинів						
9	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки та суміжних правопорушень	7/8	2/0	2/0	-	3/8
10	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи	7/10	2/0	2/2	-	3/8
11	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи	7/8	2/0	2/0	-	3/8
12	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності	10/8	-	2/0	-	8/8
13	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності	7/8	2/0	2/0	-	3/8
14	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти довкілля	8/8	-	-	-	8/8
15	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадської безпеки	12/8	2/0	2/0	-	8/8
16	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти	8/8	-	-	-	8/8

	безпеки виробництва					
17	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту	12/8	2/0	2/0	-	8/8
18	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності	8/8	-	-	-	8/8
19	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади та самоврядування	10/10	-	-	-	10/10
20	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти правосуддя	10/10	-	-	-	10/10
	Разом за змістовим модулем 2	106/102	12/0	14/2	-	80/100
	Усього годин за дисципліну	180/180	24/8	26/8	-	130/164

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття кримінально-правової кваліфікації злочинів	2
2	Підстави кримінально-правової кваліфікації	2
3	Кваліфікація злочину з урахуванням стадії його вчинення	2
4	Кваліфікація злочинів, вчинених у співучасті	2
5	Кваліфікація множинності злочинів	2
6	Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм	2
7	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки та суміжних правопорушень	2
8	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи	2
9	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти	2

	волі, честі та гідності особи	
10	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності	2
11	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності	2
12	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадської безпеки	2
13	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту	2
Разом		26

1.3 Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації злочинів»

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- поточне тестування після вивчення кожної теми;
- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- оцінка за самостійну роботу;
- залік/екзамен.

Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій, практичних занять та консультацій.

Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок.

В кінці семестру, студент може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені. Складання заліку (екзамену) є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру (з мінімальними вимогами до знань) та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати залік. Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру шляхом постановки підсумкової оцінки до залікової відомості.

Залікові білети знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

1.4 Критерії оцінювання знань студентів за видами робіт

Поточний контроль за модулями

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Кваліфікація злочинної поведінки: поняття, підстави, принципи	0... 30
1 Повнота ведення конспектів занять.	0... 2
2 Підготовленість до практичних (семінарських) занять.	0... 8
3 Virішення тестових завдань	0... 10
4 Virішення практичних завдань, опитування студентів з питань, що виносяться на самостійне опрацювання	0... 10
Змістовий модуль 2. Кримінально-правова кваліфікація окремих складів злочинів	0... 30
1 Повнота ведення конспектів занять.	0... 2
2 Підготовленість до практичних (семінарських) занять.	0... 8
3 Virішення тестових завдань	0... 10
4 Virішення практичних завдань, опитування студентів з питань, що виносяться на самостійне опрацювання.	0... 10
Всього за поточний контроль	0... 60
Підсумковий контроль	0... 40
Зважена семестрова оцінка	0... 100

Примітка: кількість та види робіт, що підлягають оцінюванню, залежить від обсягу лекційних та семінарських годин у семестрі і визначаються викладачем.

Пояснення видів робіт та вимоги до їх оцінювання

1. Робота на семінарському занятті

Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття.

Максимальна кількість балів може бути виставлена студентам, підготовленим до відповідей на усі питання теми.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь

використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Письмове опитування на семінарі проводиться на початку кожного заняття (5-10) хвилин. Викликаються 4-6 студентів, які повинні дати відповіді на запитання, запропоновані викладачем на його розсуд. Це можуть бути питання як теми даного семінарського заняття, так і з попередніх тем.

Метою проведення письмового опитування є перевірка студентів до семінарського заняття та вміння змістовно та коротко викласти окремі питання теми.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями: повнота, правильність та стислість відповіді, логіка і аргументованість викладу думок.

Вирішення тестових завдань проводиться на початку кожного семінарського заняття (5-10) хвилин. Викладачем також викликаються 4-6 студентів, які повинні дати відповіді на тестові запитання запропоновані викладачем.

Обговорення індивідуальних робіт студентів (есе, реферування наукової літератури чи пошуку додаткової літератури) проводиться в ході семінарського заняття.

2. Письмова робота за результатами модульного контролю

Відповідно до програми навчальної дисципліни викладач може проводити письмові роботи за результати вивчення кожного змістового модуля. Кожна письмова робота може включати теоретичні питання, тестові та практичне завдання. Питання письмової роботи охоплюють всі теми відповідного змістового модуля. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за результатами однієї письмової роботи становить 10 балів.

3. Індивідуальна робота студента

Есе (реферат). Викладачем визначаються проблемні теми для есе, пропонується дослідити їх та викласти власне бачення на проблему.

Критерієм оцінки есе є такі його параметри: виразно сформульована проблема; обґрунтування її актуальності; короткий огляд літературних джерел та поглядів різних (кількох) авторів на суть проблеми; логічна послідовність та аргументованість викладу змісту есе; наявність власної (авторської) позиції; пов'язаність змісту есе із сучасними українськими реаліями (практичними чи теоретичними); наявність висновку і посилань на джерела.

Обсяг реферату не повинен перевищувати 5-9 сторінок. Після перевірки викладачем робота підлягає захисту перед аудиторією протягом 5 хвилин. Студент повинен відповідати на запитання інших студентів та викладача. Ці відповіді зараховуються при визначенні кількості балів.

Пошук наукової літератури за певною темою

Викладачем пропонується теми за курсом або його частиною, на які студенти мають в бібліотеці та в мережі Internet підібрати відповідну

літературу. Така робота може виконуватись як усіма студентами, такі окремими студентами як індивідуальна робота.

4. **Підсумкова контрольна робота** проводиться одна в семестр за результатами вивчення всіх змістових модулів.

Вона може включати теоретичні питання та тестові завдання. В завдання контрольної роботи також можуть включатися питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, а також питання, які передбачені для самостійного вивчення.

Про проведення підсумкової роботи студенти попереджаються не менш як за тиждень. З переліком тем, питання з яких буде винесено на контрольну роботу, студенти теж ознайомлюються завчасно.

Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів студентам надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

2.1 Тема 1. Поняття кримінально-правової кваліфікації

План

1. Поняття кваліфікації злочинів та її значення.
2. Правові основи кваліфікації злочинів: ознаки складу злочину і їх значення для кваліфікації злочинів; склад злочину – правова модель і юридична підстава кваліфікації злочинів.
3. Механізм кваліфікації злочинів. Правила кваліфікації злочинів. Юридичне закріплення результатів кваліфікації злочинів. Формула кваліфікації злочинів.
4. Значення судової та слідчої практики для кваліфікації злочинів.

Практичні ситуації

Завдання 1.

Вирішуючи питання про порушення кримінальної справи щодо В., слідчий встановив, що зібрано достатньо доказів, які свідчать про приналежність цього підозрюваного до вчинення кількох злочинів. З'ясувалося, що В., з метою заволодіти чужим майном, проник до житла Р. та вчинив там напад, поєднаний з умисним вбивством останнього (потерпілий був задушений, а його гроші та цінності незаконно вилучені). Також було встановлено, що В. раніше відбув покарання за умисне вбивство своєї дружини з ревнощів, при цьому судимість не знята та не погашена в установленому законом порядку. Враховуючи зазначені вище факти, слідчий кваліфікував дії Н. за п. 13 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 162, ч. 3 ст. 187 КК України.

Чи правильно вчинив слідчий? Відповідь поясніть. Якщо «ні», то дайте відповідь на такі питання: а) які принципи кваліфікації злочинів порушив слідчий; б) як слід правильно кваліфікувати дії В.?

Завдання 2.

Озброєний кастетом Л., бажаючи заволодіти чужим майном, напав на перехожого, заподіявши йому при цьому середньої тяжкості тілесні ушкодження. Слідчий кваліфікував дії Л. за ч. 2 ст. 186 і ч. 2 ст. 122 КК України.

Чи правильно вчинив слідчий? Відповідь поясніть. Якщо «ні», то дайте відповідь на такі питання: а) які принципи кваліфікації злочинів порушив слідчий; б) як слід правильно кваліфікувати дії Л.?

Завдання 3.

Громадянин України О. постійно проживав у м. Чернівці. Під час поїздки до Румунії він вчинив грабіж. Повернувшись до України, О. через три місяці потому вчинив крадіжку. На момент порушення кримінальної справи щодо О. правоохоронні органи України отримали від своїх румунських колег матеріали, що підтверджували вчинення ним пограбування за кордоном.

Як слід кваліфікувати дії О.? Якими статтями КК України слід керуватися при притягненні його до кримінальної відповідальності?

Завдання 4.

Будучи головою тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, народний депутат Н., ознайомившись з матеріалами депутатської перевірки, направив до прокуратури листа, в якому обґрунтовував необхідність порушення кримінальної справи щодо судді П. за ознаками складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 111 КК України. Працівники прокуратури перевірили зібрані Н. матеріали, однак порушили кримінальну справу за ознаками складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 375 КК України.

Яка з кваліфікацій злочину в даному випадку є офіційною, а яка неофіційною? Хто взагалі може здійснювати кожний з цих видів кваліфікації злочину та які будуть наслідки кримінально-правової оцінки скоєного?

Завдання 5.

Д., Ж., К. і П. створили злочинну організацію, в складі якої протягом року постійно займалася легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та ухиленням від сплати податків.

Кваліфікуйте дії зазначених осіб. Визначте, яка в цьому випадку буде специфіка структури кваліфікації злочинів (об'єкт, суб'єкт і зміст кваліфікації)?

Завдання 6.

При проходженні митного контролю в міжнародному аеропорту «Бориспіль» у громадянина України П., який був пасажиром рейсу «Київ –

Амстердам», було знайдено та вилучено 15 грам героїну та жіночий пістолет «Браунінг» із сьома набоями.

Кваліфікуйте дії Ч. Вкажіть, які об'єктивні та суб'єктивні ознаки будуть обов'язковими для кожного складу злочину в цій ситуації?

Завдання 7.

Голова сільської Ради К. з метою перешкодити обранню до Ради небажаного кандидата в день виборів роздала окремим виборцям бюлетені з відміченими прізвищами і запропонувала їм опустити їх у такому вигляді до виборчої урни.

Як необхідно кваліфікувати дії К.?

Завдання 8.

Член виборчої комісії З. видав три бюлетені для голосування під час виборів до Верховної Ради України громадянці Т., котра проголосувала за себе та членів своєї родини.

Кваліфікуйте діяння.

Завдання 9.

За ініціативою Б. було створено групу осіб, які виготовляли листівки, що містили заклики до насильницьких дій щодо татар, які мешкають на території України. Під час одного з мітингів тисячний натовп, вийшовши з-під контролю

представників влади, вчинив збройний опір, підпалив державну установу. При цьому загинуло троє громадян. У погромах брали активну участь Б. і Л.

Як необхідно кваліфікувати дії Б. та Л.?

Завдання 10.

Директор агрофірми К. запросив двох понятих і зробив обшук у будинку доярки П. Свої дії він пояснив тим, що «за чутками» П. вкрала на сепараторному пункті п'ятнадцять кілограмів сиру.

Чи є дії К. такими, що підпадають під дію Кримінального кодексу України?

Література до теми:

1. Актуальні проблеми кримінального права : навч. посіб. / В.М. Попович, П.А. Трачук, А.В. Андрушко, С.В. Логін. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 256 с.
2. Берзін П.С. Злочинні наслідки: поняття, основні різновиди, кримінально-правове значення / Берзін П.С. – К. : Дакор, 2009. – 736 с.
3. Бурчак Ф. Г. Кваліфікація преступлений / Бурчак Ф. Г. – 2-е изд., доп. – К. : Политиздат Украины, 1985. – 120 с.
4. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів : Навч. посіб. / Коржанський М. Й. – [Вид. 3-тє доповн. та переробл.]. – К. : Атіка, 2007. – 592 с.
5. Кудрявцев В. Н. Общая теория квалификации преступлений / Кудрявцев В. Н. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Юрист, 1999. – 304 с. – (Res cottidiana).
6. Кримінальне право України. Загальна частина : Підручник / П.Л. Фріс. - [2-ге вид., доп. і перероб.] – К. : Атіка, 2009. – 512 с.
7. Кримінальне право України. Загальна частина: [підручник] / Ю.В. Александров, В.І. Антипов, О.О. Дудоров [та ін.] – Вид. 5-е. / [за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка]. – К. : Атіка, 2009. – 408 с.
8. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посібник / Михайленко П.П., Кузнецов В.В., Михайленко В.П., Опалинський Ю.В. ; [За ред. П.П. Михайленко] – К. : СПД Карпук С.В. – 2006. – 440 с.
9. Кримінальне право України: Загальна частина. Підручник / Алієва О.М., Гаврильченко Л.К., Гончар Т.О., Заркуа Л.Д. та ін. ; Відп.ред. Стрельцов Є.Л. – [4-е вид.] – Х. : Одиссей, 2009. – 312 с.
10. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / Баулін Ю.В., Борисов В.І., Кривоченко Л.М. та ін. ; За ред. Сташиса В.В., Тація В.Я. – 4-е вид., перероб. і доповн. – К. : Право, 2010. – 456 с.
11. Кримінальне право України: судові прецеденти (1864-2007рр.) / За ред. Малярєнка В.Т. – К. : Освіта України, 2008. – 1104 с.
12. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : [підручник] / [В. В. Кузнецов, А. В. Савченко] ; за заг. ред. проф. Є. М. Моїсеєва та О. М. Джужи ; наук. ред. к.ю.н., доц. І. А. Вартилицька. — [2-е вид. перероб.]. – К. : КНТ, 2007. – 300 с.
13. Козяр В. Значення постанов Пленуму Верховного Суду з питань застосування кримінального законодавства В. Козяр // Підприємництво, господарство і право. – 2010.- №2. – С.122-126.
14. Кончаковська В.В. Гуманізація кримінального законодавства у контексті Концепції реформування кримінальної юстиції України В.В. Кончаковська // Держава і право 43. – Київ, 2009. – Вип.43. – С.558-564.

15. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посібник / Навроцький В. О. – [2-ге вид., виправн. та доповн.]. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 512 с.
16. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А.М., Брич Л.П., Гришук В.К., Дудоров О.О. та ін. ; За ред. Мельника М.І., Хавронюка М.І. – [6-те вид., перероб. та доповн.] – К. : Юридична думка, 2009. – 1296 с.
17. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : У 2 т. – Т. 1 / За заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. – [3-те вид., перероб. та доповн.]. – К. : Алерта ; КНТ ; Центр учбової літератури, 2009. – 964 с.
18. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : У 2 т. – Т. 2 / За заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. – [3-те вид., перероб. та доповн.]. – К. : Алерта ; КНТ ; Центр учбової літератури, 2009. – 624 с.
19. Нове кримінальне законодавство та постанови Пленуму Верховного Суду України (2001–2007 р.р.) / [авт. наук. ст. та упоряд. В. В. Кузнецов]. – К. : Паливода А.В., 2007. – 220 с.
20. Сучасне кримінальне право України: нормативно-правові документи та судово-слідча практика : Хрестоматія / [Упоряд. П. П. Андрушко, В. В. Кузнецов, А. В. Савченко та ін.] ; За заг. ред. В.В. Кузнецова. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005. – 496 с.
21. Судово-практичний коментар до Кримінального кодексу України / Упорядник і автор передмови М.І. Хавронюк. – К. : Юрисконсульт, 2006. – 550 с.
22. Тарарухин С. А. Квалификация преступлений в следственной и судебной практике / Тарарухин С. А. – К. : Юрінком , 1995. – 208 с.

2.2 Тема 2. Підстави кримінально-правової кваліфікації

План

1. Поняття і види підстав кримінально-правової кваліфікації.
2. Фактична підстава кримінально-правової кваліфікації.
3. Юридична підстава кримінально-правової кваліфікації.
4. Склад злочину і його значення для кримінально - правової кваліфікації.

Практичні ситуації

Завдання 1.

Завідувач швейним ательє М. дізналась, що працівниця ательє Б. розповідала іншим працівникам ательє про негідну поведінку М. в побуті та

про її грубе ставлення до підлеглих. Щоб помститися Б., М. видала наказ про звільнення її з роботи ніби за допущений нею виробничий брак.

Як необхідно кваліфікувати дії М.?

Завдання 2.

Директор сільськогосподарського підприємства «Колос» Г. протягом 2010–2011 років відмовлявся давати дозвіл на виплату працівникам підприємства заробітної плати. Відмови він мотивував відсутністю коштів на рахунку підприємства, збитковістю його роботи, необхідністю розраховуватися по боргах з бюджетом тощо. На початок 2011 року заборгованість із заробітної плати становила 70 тис. грн. Призначена прокуратурою перевірка фінансово-господарської діяльності підприємства «Колос» засвідчила, що 30 тис. грн з рахунку підприємства Г. витратив на придбання офісних меблів і оргтехніки для приміщень правління господарства, а 12 тис. грн ним було перераховано в рахунок оплати навчання у вищому навчальному закладі свого близького родича.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Г.

Завдання 3.

На книжковому ринку «Авангард» в товарному контейнері, який орендував приватний підприємець Г., було виявлено 500 примірників популярного художнього твору, в яких були відсутні відомості щодо місця та часу видання. У домоволодінні Ц. було виявлено облаштовану необхідним устаткуванням міні-друкарню. На цьому обладнанні Г. і Ц. виготовляли копії найпопулярніших видань.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

Завдання 4.

Після розлучення з дружиною рішенням суду Р. було зобов'язано до сплати аліментів з усіх видів заробітку на утримання двох неповнолітніх дітей. Однак через два місяці він звільнився з автопідприємства, на якому працював, та найнявся у приватну автомайстерню. Трудової угоди він умисно не уклав, щоб не було можливості стягувати з його заробітку аліменти.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

Завдання 5.

На зборах батьків учнів-першокурсників коледжу його директор П. оголосив, що їм належить щосеместру вносити по 150 грн на ремонт класів,

придбання устаткування, навчальних матеріалів тощо. Гроші від батьків готівкою брав особисто П., який насправді витрачав їх на зазначені потреби.

Кваліфікуйте вчинене. Чи має значення для кваліфікації, чи перебував коледж у приватній чи державній власності?

Література до теми:

1. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / Г.М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. за ред. М. І. Панова. – Х. : Право, 2016. – 356 с.
2. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів. - Київ: Атіка, 2002. – С. 5-15.
3. Кузнецов В.В. Теорія кваліфікації злочинів: Підручник. – К.: Вид. Паливода А.В., 2006. – С. 38-50.
4. Кудрявцев В. Общая теория квалификации преступлений. – Москва: Юристь – 2001. – С. 57-65.
5. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – С. 55-64.
6. Рябчинська О.П. Додаткові підстави кримінально-правової кваліфікації. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. - №12. – Том 2., 2014. – с. 99-103.
7. Волков Б.М. Мотив и квалификация преступлений. – Казань – 1968. – 51 с.
8. Коржанский Н.И. Объект и предмет уголовно правовой охраны. – Москва, 1980. – 248 с.
9. Коржанский Н.И. Объект посягательства и квалификация преступлений. – Волгоград – 1976. – 120 с.
10. Кругликов Л.Л., Савинов М.М. Квалифицирующие обстоятельства: понятие, виды, влияние на квалификацию преступлений: Учебное пособие. – Ярославль – 1989. – 45 с.
11. Навроцький В.О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації. – Київ: Атіка – 1999. – 418 с.
12. Рарог А. Субъективная сторона и квалификация преступлений. – Москва: Профобразование – 2001. – С. 134 с.
13. Рарог А.И. Квалификация преступлений по субъективным признакам. – СПб, 2002. – 304 с.
14. Стоякин М.Г. Дополнительные основания юридической квалификации. – Свердловск – 1990. –31 с.

2.3 Тема 3. Кваліфікація злочину з урахуванням стадії його вчинення

План

1. Поняття та кваліфікація закінченого злочину.
2. Кваліфікація окремих видів готування до злочину.
3. Кваліфікація окремих видів замаху на злочин.

4. Добровільна відмова від закінчення злочину.
5. Кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки (діяльне каяття)

Практичні ситуації

Завдання 1.

Р. цікавився хімією та зброєю. Ознайомившись із методами виготовлення простих вибухівок, Р. через своїх рідних і знайомих придбав усі необхідні йому речовини для виготовлення вибухового пристрою, але не зміг реалізувати свій намір, бо був затриманий працівниками правоохоронних органів.

Визначте стадію вчинення злочину. Кваліфікуйте дії Р.

Завдання 2.

Д. працював фрезерувальником на заводі «Промбуд». У зв'язку з тим, що протягом п'яти місяців завод ніяких замовлень не виконував, і робітникам заробітну плату не виплачували, Д. виготовив два пістолети, продав їх, отримавши за кожний пістолет по 400 доларів США, після чого став виготовляти деталі до двох пістолетів.

Визначте стадії вчинення злочинів. Кваліфікуйте дії Д.

Завдання 3.

Р. о 22 год повертався з дискотеки додому. На стоянці транспортних засобів, розташованої біля будинку № 1 авіаційного містечка, він побачив автомобіль ВАЗ-2109 і вирішив його угнати, щоб доїхати до свого села. Р. підійшов до автомобіля, вставив у дверний замок викрутку, пошкодив його, відкрив двері, завів автомобіль, доїхав до свого села, де й залишив викрадений автомобіль. Визначте стадію вчиненого злочину. Кваліфікуйте дії Р.

Завдання 4.

К. мав намір помститися В., тому приїхав у відпустку з табельною зброєю (пістолетом), вистрелив з неї у В., заподіявши останньому тяжкі тілесні ушкодження, але намір на вбивство до кінця не довів, тому що усвідомив аморальність свого вчинку та вирішив залишити В. у живих.

Визначте стадію вчинення злочину. Кваліфікуйте дії особи.

Завдання 5.

П. народила дівчинку, але, не бажаючи займатися її вихованням, через деякий час, вирішила вбити дитину. В той час, коли її чоловік пішов на роботу, П. взяла доньку, зайшла до сараю, взяла за ноги та стала бити головою об стіни. Коли переконалася, що дитина мертва, закопала тіло на городі. Судово-медична експертиза встановила, що дитина під час побоїв не

вмерла. Причина смерті – асфіксія. Тілесні ушкодження, що були заподіяні, належать до середньої тяжкості тілесних ушкоджень.

Кваліфікуйте дії особи. Визначте стадію злочину.

Завдання 6.

А. з метою заволодіння господарськими товарами та подальшого їх перепродажу, підробив документи ВАТ «Сатурн». Побоюючись, що його можуть викрити, А. знищив підроблені документи.

Кваліфікуйте дії А. Визначте стадію вчинення злочину.

Завдання 7.

Г., працюючи в одному відділі конструкторського бюро проектного інституту з П., знала, що П. отримала премію в сумі 500 грн. і поклала їх до себе в сейф. Вирішивши скоїти крадіжку зазначеної суми під час обідньої перерви, скориставшись із того, що у відділі нікого немає, не помітивши в дверях З., за допомогою підбору ключа відкрила сейф П., взяла з нього гроші та попрямувала до виходу, де й була затримана З.

Кваліфікуйте дії Г. Визначте стадію вчинення злочину.

Завдання 8.

С. разом з М. за допомогою комп'ютерної техніки виготовили десять стодоларових купюр. Під час спроби розрахуватись однією з них на ринку міста Харкова М. був затриманий та доставлений до відділення міліції.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненого С. та М.

Завдання 9.

Іноземець Ф., повертаючись з туристичної подорожі по Україні, намагався незаконно вивезти за кордон золоті вироби на суму 2063 долари, а також 16000 євро, поклавши їх у мильницю та між сторінками книги.

Кваліфікуйте дії Ф.

Завдання 10.

Г. намагався вивезти з території України три рушниці з набоями до них поза митним контролем, але був затриманий прикордонниками.

Дайте правову оцінку діям Г.

Література до теми:

1. Гембара О. Замах на злочин як вид незакінченого злочину / О. Гембара // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. – Львів. – 2003. – №2(1). – С. 65-68.
2. Дякур М.Д. Інститут замаху на злочин в кримінальному праві зарубіжних країн / М.Д. Дякур // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Спецвипуск. Т. 2. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2005. – С. 464-467.
3. Дякур М.Д. Розвиток кримінального законодавства про замах на злочин в Україні / М.Д. Дякур // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2006. – Вип. 333. – Правознавство. – С.117-122.
4. Дякур М.Д. Поняття, ознаки та аналіз складу замаху на злочин / М.Д. Дякур // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2006. – Вип. 348. – Правознавство. – С. 115-119.
5. Дякур М.Д. Особливості призначення покарання за вчинення замаху на злочин: проблеми теорії та практики / М.Д. Дякур // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип. 402: Правознавство. – Чернівці: Рута, 2007. - С.120-122.
6. Дякур М.Д. Критерії відмежування замаху на злочин від закінченого злочину / М.Д. Дякур // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Випуск 9. Ужгород: ЛІРА, 2008.– С.384-387.
7. Дякур М.Д. Відмежування замаху на злочин від готування до злочину / М.Д. Дякур // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 39. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008. – С. 532-537.
8. Дякур М.Д. Еволюція законодавчого визначення замаху на злочин / М.Д. Дякур // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції «Наука і життя: Українські тенденції, інтеграція у світову наукову думку» 20-25 квітня 2005 року. – Київ, 2005. – Ч. 2. - С.49-51.
9. Дякур М.Д. Суб'єктивні ознаки замаху на злочин / М.Д. Дякур // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції «Сучасна українська наукова думка» 6-10 червня 2005 року. – Київ, 2005. – Ч.3. – С.29-30.
10. Дякур М.Д. Добровільна відмова при вчиненні замаху на злочин / М.Д. Дякур // Верховенство права у процесі державотворення та захисту прав людини в Україні: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 квітня 2005 р.). – Острог: правничий факультет Національного університету «Острозька академія», 2005. – С.323.
11. Дякур М.Д. Об'єктивні ознаки замаху на злочин / М.Д. Дякур // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Динаміка наукових досліджень - 2005». Том 43. Право. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – С.5-6.

12. Дякур М.Д. Особливості добровільної відмови при вчиненні замаху на злочин / М.Д. Дякур // Матеріали конференції «Ерліхівські читання» 11-12 травня 2005 року. – Ерліхівський збірник. Юридичний факультет Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Випуск 4-5. – Чернівці: Рута, 2005. – С.216-219.

13. Дякур М.Д. Особливості відмежування замаху на злочин від готування до злочину / М.Д. Дякур // Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку: Зб. тез наук. доповідей за матеріалами III Міжнародної наук.-практ. конф., м. Луцьк, 23-24 березня 2007.- Луцьк, 2007. – С.240-241.

14.Клименко С.В. Кримінально-правові наслідки добровільної відмови від вчинення злочину / С.В. Клименко // Науковий вісник Дніпропетровської юридичної академії МВС. – Дніпропетровськ. – 2002. – №2.– С. 137-143.

15.Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / Баулін Ю.В., Борисов В.І., Кривоченко Л.М. та ін. ; За ред. Сташиса В.В., Тація В.Я. – 4-є вид., перероб. і доповн. – К.: Право, 2010. – 456 с.

16.Кримінальне право України. Загальна частина: [підручник] / Ю.В. Александров, В.І. Антипов, О.О. Дудоров [та ін.] – Вид. 5-е. / [за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка]. – К. : Атіка, 2009. – 408 с.

17.Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посібник / Михайленко П.П., Кузнецов В.В., Михайленко В.П., Опалинський Ю.В. ; [За ред. П.П. Михайленко] – К. : СПД Карпук С.В. – 2006. – 440 с.

18.Кримінальне право України: Загальна частина. Підручник / Алієва О.М., Гаврильченко Л.К., Гончар Т.О., Заркуа Л.Д. та ін. ; Відп.ред. Стрельцов Є.Л. – [4-е вид.] – Х. : Одиссей, 2009. – 312 с.

19.Кримінальне право України. Загальна частина : Підручник / П.Л. Фріс. - [2-ге вид., доп. і перероб.] – К. : Атіка, 2009. – 512 с.

20.Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : [підручник] / [В. В. Кузнецов, А. В. Савченко] ; за заг. ред. проф. Є. М. Моїсеєва та О. М. Джузи ; наук. ред. к.ю.н., доц. І. А. Вартилицька. — [2-е вид. перероб.]. – К. : КНТ, 2007. – 300 с.

21.Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посібник / Навроцький В. О. – [2-ге вид., виправн. та доповн.]. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 512 с.

22.Питецкий В.В. Применение нормы о добровольном отказе от совершения преступления / В.В. Питецкий // Российская юстиция. – 2008. – № 10. – С.34-36.

23.Сураєва В. Кримінальна відповідальність за незакінчений злочин: чи є законним? / В. Сураєва // Юридичний журнал. – 2006. – №1. – С. 108-110.

24.Тихий В. Добровільна відмова від злочину (коментар статті 17 КК України) / В. Тихий // Вісник Конституційного Суду України. – 2004. –№5.– С. 117-120.

25. Шевченко Є.В. Злочини з похідними наслідками / Шевченко Є.В. – Х. : СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2005. – 216 с.

2.4 Тема 4. Кваліфікація злочинів, вчинених у співучасті

План

1. Загальні положення кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті.
2. Кваліфікація співучасті з врахуванням виду співучасника.
3. Кваліфікація співучасті з врахуванням її форм.
4. Кваліфікація невдалої співучасті та співучасті у незакінченому злочині.
5. Кваліфікація співучасті у злочинах із спеціальним суб'єктом.
6. Кваліфікація причетності до злочину.

Практичні ситуації

Завдання 1.

Р. та З. о 20 год чекали на зупинці тролейбуса. До них підійшли незнайомі їм М. та Л. в стані алкогольного сп'яніння та почали вимагати, щоб Р. ішов собі, а З. попрямувала з ними. Р. відмовився виконати їхні вимоги. М. почав завдавати удари Р, а Л., застосовуючи фізичне насильство, почав зривати із З. одяг. Від отриманих ударів Р. знепритомнів, що надало змоги Л. подолати опір та вступити із З. у статевий зв'язок. М. у статевий зв'язок із З. не вступав.

Як вирішити справу?

Завдання 2.

У стані наркотичного сп'яніння М., В., Т., Л. Та С. близько 3 год ночі на вулиці порушували громадський порядок, лаялися, кричали. Міліціонер К., який ніс службу з охорони громадського порядку, почав вимагати, щоб вони припинили хуліганські дії. Однак ті не лише не виконали вимог, а й почали з ним сперечатися, глузувати з нього, а Л. запропонував для втіхи забрати в міліціонера пістолет, а замість нього покласти шприц із наркотиком. Хулігани почали наступати на міліціонера, взявши його в коло. В. збив К. з ніг, Т. вихопив у нього зброю, а Л. та С. почали бити міліціонера, завдавши йому тілесні ушкодження середньої тяжкості. Т. зі зброєю втік.

Як вирішити справу?

Завдання 3.

Д., О. Та Р., маючи намір викрасти музикальний центр «Sony», через вікно залізли до квартири знайомого їм П. Коли вони вже виходили з квартири, то зустрілися на порозі з 70-річною бабусею П. О. із силою вдарив жінку, вона впала, вдарилася головою об перила та померла.

Кваліфікуйте дії О., Д. та Р.

Завдання 4.

Раніше судимий М., маючи намір помститися П. за те, що він його назвав «козлом», сказав своїм знайомим, раніше судимим за ст.186 КК України К. та В., що П. буде повертатися з роботи в понеділок з великою сумою грошей, і вказав, у якому місці, в який час буде зручніше здійснити на нього напад. У призначений день і час К. та В. прийшли, а М. зателефонував К. по мобільному, що затримується й повідомив, що на стоянці П. буде о 22 год. К. і В. із застосуванням фізичного насилля напали на П., однак грошей у нього не було.

Дайте юридичну оцінку вчиненому учасниками події.

Завдання 5.

З. домовився з громадянином Болгарії П. про збут в Україні підроблених грошей. З. отримав від П. 40 тис. фальшивих гривень і почав шукати збувачів грошей. Так він видав громадянам К., В., Д. і А. під відсоткову реалізацію по 10 тис. кожному. Під час збуту фальшивих купюр А. був затриманий співробітниками УБОЗУ.

Дайте юридичну оцінку вчиненому учасниками події.

Завдання 6.

К. розповіла М. про те, що в Internet-клубі, де вони грали в комп'ютерні ігри, перевстановлювали сигналізацію, та що вночі вона працювати не буде, а також про те, що охоронець о 23 год лягає спати. Вона ж сказала М., що було б дуже добре, якби в них був свій комп'ютер. М. вночі викрав комп'ютер і приніс його собі додому, де й встановив. Наступного дня він зателефонував К. і розповів, що в нього вже є комп'ютер. К. повідомила в міліцію про скоєний М. злочин.

Як вирішити справу?

Завдання 7.

Л. товаришувала з Ф. і дуже заздрила їй, тому що батько Ф. працював у великій фірмі, тож вона мала багато модних речей. Л. розповіла раніше судимому У. про те, що в квартирі Ф. багато цінних речей і техніки. У. разом з Л. підійшли до квартири Ф., Л. натиснула дзвінок, а У. сховався. Коли Ф. відчинила двері, У. заскочив до квартири, а Л. пішла геть. У. вдарив Ф. по голові, потім, долаючи опір згвалтував її та, взявши з квартири гроші й цінні речі, зник. Ф. від значної втрати крові загинула через годину.

Чи може в цьому разі йтися про ексцес виконавця?

Завдання 8.

Б. у себе вдома виготовив на комп'ютерній техніці 10 підроблених грошових знаків Національного банку України номіналом 50 грн. З метою збуту підроблених грошей Б. домовився з Ш., якому передав усі зазначені грошові знаки. Наступного дня Ш. придбав товари, розплачуючись виготовленими Б. купюрами. Потім Ш. використав одну підроблену купюру для повернення боргу К. Наступного дня Ш. намагався придбати за підроблену купюру цукор, але завершити свій злочинний намір не зміг, оскільки продавець помітила підробку.

К. здійснив отриманою від Ш. купюрою розрахунок за придбані ним товари.

Кваліфікуйте дії Б., Ш. та К.

Завдання 9.

На рахунок одного з підприємств м. Хмельницького з обласного бюджету було перераховано 132 тис. грн для проведення підприємством будівництва водогону в двох селах області. Директор підприємства Б. видав розпорядження, згідно з яким 56 тис. грн з цих коштів було залучено для розвитку підприємства (закупівлю паливно-мастильних матеріалів і запчастин, проведення ремонту у службових приміщеннях).

Кваліфікуйте вчинене.

Визначте, чи зміниться кваліфікація, якщо підприємство не є бюджетним?

Завдання 10.

Внаслідок проведення оперативних заходів співробітниками міліції було затримано студента Д. та непрацюючого К-ко. В орендованій К-ко квартирі він і Д. встановили комп'ютер, сканер, пластиковий принтер, ембостер (пристрій для програмування карток). В цій же оселі співробітниками міліції під час обшуку було виявлено виготовлені Д. дві тисячі готових платіжних карток, а також вісім тисяч спеціальних заготовок для карток з білого пластику виробництва Сінгапуру, які К-ко придбав у Польщі. Виготовлені Д. картки К-ко перевозив на власному автомобілі до м. Белгород, де за попередньою домовленістю збував громадянці Росії.

Дайте кримінально-правову кваліфікацію вчиненому.

Чи зміниться кваліфікація у випадку, якщо К-ко було затримано співробітниками СБУ під час спроби перетнути кордон, що унеможливило реалізацію карток?

Література до теми:

1. Постанова ПВСУ „Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об’єднаннями” № 13 від 23 грудня 2005 р. // Нове кримінальне законодавство та постанови Пленуму Верховного Суду України (2001–2007 р.р.) / [авт. наук. ст. та упоряд. В. В. Кузнецов]. – К. : Паливода А.В., 2007. – 220 с.
2. Аветисян С. Проблемы соучастия в преступлении со специальным субъектом (специальным составом) / С. Аветисян // Уголовное право.- 2004.- №1. – С.4-6.
3. Арутюнов А. Эксцесс исполнителя преступления, совершенного в соучастии / А. Арутюнов // Уголовное право. – М. : Интел-Синтез, 2003. – № 1. – С. 5-7.
4. Арутюнов А. Ошибки при квалификации содеянного группой по предварительному сговору / А. Арутюнов // Российская юстиция. – 2001. – №9. – С.65-66.
5. Жаровська Г.П. Класифікація співучасників і її підстави / Г.П. Жаровська // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип.147: Правознавство. – Чернівці: Рута, 2002. – С.109-112.
- а. Жаровська Г.П. Поняття та ознаки співучасті за кримінальним правом України / Г.П. Жаровська // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип.154: Правознавство. – Чернівці: Рута, 2002. – С.103-106.
6. Жаровська Г.П. Проблема лідерства в злочинних групах / Г.П. Жаровська // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип.161: Правознавство. – Чернівці: Рута, 2003. – С.115-118.
7. Жаровська Г.П. Причинний зв’язок і співучасть: проблеми кримінально-правової теорії та практики / Г.П. Жаровська // Науковий вісник Чернівецького національного університету. Збірник наукових праць. Вип. 273: Правознавство. – Чернівці: Рута, – 2005. – С. 97-101.
8. Козлов А.П. Соучастие: Традиции и реальность / Козлов А.П. – СПб : Изд-во «Юридический центр – Пресс», 2001. – 362 с.
9. Комиссаров В. Проблемы ответственности соисполнителей за совместные преступные действия и их вредные последствия / В. Комиссаров, И. Дубровин // Уголовное право.- 2003.- №1. – С.27.
10. Кримінальне право України. Загальна частина : Підручник / П.Л. Фріс. - [2-ге вид., доп. і перероб.] – К. : Атіка, 2009. – 512 с.
11. Кримінальне право України. Загальна частина: [підручник] / Ю.В. Александров, В.І. Антипов, О.О. Дудоров [та ін.] – Вид. 5-е. / [за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка]. – К. : Атіка, 2009. – 408 с.
12. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посібник / Михайленко П.П., Кузнецов В.В., Михайленко В.П., Опалинський Ю.В. ; [За ред. П.П. Михайленко] – К. : СПД Карпук С.В. – 2006. – 440 с.

13. Кримінальне право України: Загальна частина. Підручник / Алієва О.М., Гаврильченко Л.К., Гончар Т.О., Заркуа Л.Д. та ін. ; Відп.ред. Стрельцов Є.Л. – [4-е вид.] – Х. : Одиссей, 2009. – 312 с.
14. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / Баулін Ю.В., Борисов В.І., Кривоченко Л.М. та ін. ; За ред. Сташиса В.В., Тація В.Я. – 4-е вид., перероб. і доповн. – у 2-х т. – К. : Право, 2010. – 456 с.
15. Кримінальне право України: Особлива частина: Підручник / Баулін Ю.В., Борисов В.І., Кривоченко Л.М. та ін. ; За ред. Сташиса В.В., Тація В.Я. – 4-е вид., перероб. і доповн. – у 2-х т. – К.: Право, 2010. – 608 с.
16. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : [підручник] / [В. В. Кузнецов, А. В. Савченко] ; за заг. ред. проф. Є. М. Моїсеєва та О. М. Джузи ; наук. ред. к.ю.н., доц. І. А. Вартилицька. — [2-е вид. перероб.]. – К. : КНТ, 2007. – 300 с.
17. Кузьмін С.А. До питання про наукове визначення організованої групи, як структурної складової організованої злочинності / С.А. Кузьмін // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – Київ, 2009. – №20. – С.215-222.
18. Мельник М. Види співучасників за новим Кримінальним кодексом України / М. Мельник // Право України. – 2001. – №11. – С.69-74.
19. Михайлов В. Банда: форма соучастия или сговор? / В. Михайлов // Уголовное право. – 2004. – №3. – С.53-56.
20. Навроцький В. О. Науково-методичні рекомендації з питань кваліфікації злочинів, учинених групою, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою і злочинною організацією (розмежування різних форм співучасті та видів співучасників) / Навроцький В. О. // Лист Управління по розслідуванню особливо тяжких злочинів та вчинених організованими злочинними групами ГСУ МВС України. – № 13/6-1764 від 31 грудня 2003 р. – 18 с.
21. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посібник. – [2-ге вид., виправн. та доповн.]. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 512 с.
22. Новицький Г.В. Поняття і форми співучасті у злочині за кримінальним правом України : Науково-практичний посібник / Новицький Г.В. – К. : Вища школа, 2001. – 96 с.
23. Олійник Є. Особливості кваліфікації співучасті у злочинах зі спеціальним суб'єктом / Є. Олійник // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. – Львів. – 2003. – №2(1).– С.111-114.
24. Савченко А. В. Сучасне кримінальне право України : Курс лекцій / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко, О.Ф. Штанько – [2-ге вид., виправн. та доповн.] – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2006. – 636 с.

2.5 Тема 5. Кваліфікація множинності злочинів

План

1. Загальні положення кваліфікації множинності злочинів.
2. Кваліфікація сукупності злочинів.
3. Кваліфікація повторності злочинів.
4. Кваліфікація рецидиву злочинів

Практичні ситуації

Завдання 1.

І. організував озброєну групу в складі п'яти осіб. Протягом півроку вони нападали на інкасаторські машини. Допомогавав їм в отриманні інформації про рух автомобілів інспектор ДАІ К. Переховував злочинців Г., який раніше був засуджений за недонесення про пограбування.

Кваліфікуйте дії кожного з учасників злочинної діяльності. Дайте правову оцінку ситуації. Визначте форми співучасті та множинність протиправних дій.

Завдання 2.

Громадянин К. знайшов посвідчення працівника міліції. Як нібито працівник міліції, він, разом з П. та В., увійшов до оселі підприємця Д. і почав вимагати повернути державі начебто вкрадені останнім грошові кошти. Після отримання грошей вони побили Д. (заподіявши тяжкі тілесні ушкодження) та забрали ще й телевізор. Через місяць вони таємно проникли до квартири Д. і викрали коштовності.

Кваліфікуйте дії осіб. Визначте вид множинності злочинів і форму співучасті.

Завдання 3.

Раніше судимий за бандитизм К. разом з І. таємно проникли до кафе. Викравши три пляшки горілки вони пішли в дитячий садок та розпили їх. Через дві години вони знову повернулися до кафе та заволоділи двома пляшками коньяку, печивом і магнітофоном. При виході з приміщення їх спробував затримати член громадського формування з охорони громадського порядку П. Заподіявши останньому середньої тяжкості тілесні ушкодження, злодії втекли.

Дайте правову оцінку ситуації. Визначте форми співучасті та множинність протиправних дій.

Завдання 4.

К., працюючи на мотозаводі, підмовив С. і П. займатися таким «бізнесом»: виносити із заводу різноманітні дефіцитні запчастини та збувати їх на базарі. Для здійснення цього плану вони відкрили фірму (документи оформили на дружину С.), почали відраховувати певні суми грошей головному інженерові заводу, працівникові охорони Л., а також оперуповноваженому податкової міліції С. Працюючи так близько року та не сплачуючи до того ж податків, вони своїми діями заподіяли державі збитки на суму 20 тис. грн.

Кваліфікуйте дії кожного з учасників злочинної діяльності. Визначте вид множинності злочинів і форму співучасті.

Завдання 5.

І. підмовив раніше судимого за умисне вбивство знайомого на вбивство своєї дружини. Цей знайомий на отриманні гроші залучив до «справи» трьох осіб, які протягом року вчиняли в місті крадіжки з квартир. Ці особи під впливом наркотичного сп'яніння вдерлися до оселі подружжя І. та вбили їх.

Дайте правову оцінку ситуації. Визначте форми співучасті та множинність протиправних дій.

Завдання 6.

Начальник районної податкової адміністрації С. разом з оперуповноваженим податкової міліції Я. та податковим інспектором Л. протягом двох років за певну винагороду допомагали зменшувати суми податкових платежів підприємцям Т. і Р. Підприємець Г., дізнавшись про махінації цих осіб, почав вимагати від С. 1000 американських доларів. Домовившись між собою, С., Я. та Л. доручили раніше судимому за розбій А. вбити Г. При спробі реалізувати злочинну мету за допомогою вибухівки А. заподіяв Г. легкі тілесні ушкодження. Через тиждень він довів свій умисел до кінця, вбивши Г. у лікарні. При цьому було поранено п'ятьох хворих осіб, які перебували в одній палаті з Г.

Кваліфікуйте дії кожного з учасників злочинної діяльності. Визначте вид множинності злочинів і форму співучасті.

Завдання 7.

Л. незаконно зберігав пістолет ТТ. Одного разу коли він чистив його, зламав бойову пружину, внаслідок чого зброя перестала бути придатною до стрільби. Через рік Л. придбав бойову пружину та полагодив ТТ.

Чи наявна в діях Л. множинність злочинів?

Завдання 8.

К. та Л. займалися скупкою у населення Житомирської та Київської областей продуктів харчування для перепродажу. Під час одного із рейдів їх

було затримано. Радіаційна перевірка продуктів, які вони продавали, засвідчила значне перевищення вмісту цезію та інших радіоактивних ізотопів.

Кваліфікуйте дії К. та Л.

Варіант: К. та Л. затримали за заявою Б., котрий захворів через вживання радіоактивних грибів та ягід.

Завдання 9.

Лікар однієї з лікарень міста Харків Б. за своїми функціональними обов'язками мав доступ до сейфа із заспокійливими і знеболювальними засобами. Під час чергувань він отримував зі сховища медикаментів певну кількість ампул з морфіном, яка була необхідна для ін'єкцій, про що робив відповідний запис у журналі витрат медикаментів. Однак замість ін'єкцій морфіну Б. колов пацієнтам розчин вітамінів або анальгіну. Ампули з морфіном він продавав Є. Таким чином Б. було створено надлишок і продано 120 г морфіну.

Кваліфікуйте дії Б. і Є. Проаналізуйте склад вчинених кримінальних правопорушень.

Завдання 10.

Мешканці міста Донецька Д. і О. створили групу, діяльністю якої керував Д. За його завданням Л. і 15-річний Н. виїжджали до Західної України, де скуповували у мешканців сільських районів стебла й коробочки опійного маку. Рослину сировину вони перевозили до Харкова, де у своїй квартирі Д. і О. виготовляли з неї ацетильований опій й розфасовували його у медичні колби та шприци, які реалізовували, а також обмінювали на ювелірні вироби.

Кваліфікуйте дії зазначених осіб. Проаналізуйте ознаки складів вчинених кримінальних правопорушень.

Література до теми:

1. Батиргареева В.С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми : монографія / Батиргареева В.С. – Х. : "Право", 2009. – 576 с.
2. Батыргареева В.С. Закрепление института рецидива преступлений в уголовном законодательстве различных государств / В.С.Батыргареева // Государство и право. – 2005. – №4. – С.42-49.
3. Бродский С.О. Рецидив преступлений / С.О. Бродский // Российский следователь. - 2006. – №11. – С.10-12.

4. Герасимова Ю.Р. К вопросу о совокупности пре ступлений / Ю.Р. Герасимов // Российский следователь. – 2009. – №20. – С.17-19.
5. Зінченко І.А. Составные преступления / Зінченко І.А. - Х. : СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2005. – 176 с.
6. Зінченко О.І. Множинність злочинів: поняття, види, призначення покарання : Монографія / Зінченко О.І., Тютюгін В.І. ; За заг. ред. Тютюгіна В.І. – Харків : «Фінм», 2008. – 336 с.
7. Зінченко О.І. Одичні злочини: поняття, види, кваліфікація : Монографія / Зінченко О.І., Тютюгін В.І. – Харків: «Фінм», 2010. – 256 с.
8. Козлов А.В. Совокупность как разновидность множественности преступлений / А.В. Козлов // Вестник Московского университета МВД России. – 2006. – №4.– С.77-82.
9. Кримінальне право України. Загальна частина : Підручник / П.Л. Фріс. - [2-ге вид., доп. і перероб.] – К. : Атіка, 2009. – 512 с.
10. Кримінальне право України. Загальна частина: [підручник] / Ю.В. Александров, В.І. Антипов, О.О. Дудоров [та ін.] – Вид. 5-е. / [за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка]. – К. : Атіка, 2009. – 408 с.
11. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посібник / Михайленко П.П., Кузнецов В.В., Михайленко В.П., Опалинський Ю.В. ; [За ред. П.П. Михайленко] – К. : СПД Карпук С.В. – 2006. – 440 с.
12. Кримінальне право України: Загальна частина. Підручник / Алієва О.М., Гаврильченко Л.К., Гончар Т.О., Заркуа Л.Д. та ін. ; Відп.ред. Стрельцов Є.Л. – [4-е вид.] – Х. : Одиссей, 2009. – 312 с.
13. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / Баулін Ю.В., Борисов В.І., Кривоченко Л.М. та ін. ; За ред. Сташиса В.В., Тація В.Я. – 4-е вид., перероб. і доповн. – К.: Право, 2010. – 456 с.
14. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : [підручник] / [В. В. Кузнецов, А.В. Савченко] ; за заг. ред. проф. Є. М. Моїсєєва та О. М. Джужи ; наук. ред. к.ю.н., доц. І. А. Вартилицька. — [2-е вид. перероб.]. – К. : КНТ, 2007. – 300 с.
15. Михайленко П.П., Кузнецов В.В., Михайленко В.П. Рецидивна злочинність в Україні : Монографія / За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. П.П. Михайленка. – К. : ВБ “Аванпост-прим”, 2009. – 168 с.
16. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посібник / Навроцький В. О. – [2-ге вид., виправн. та доповн.]. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 512 с.
17. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 29.06.1984 р. „Про практику застосування судами України законодавства про повторні злочини” // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах (2002–2009). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до постанов : <http://www.scourt.gov.ua>

18. Созанський Т.І. Види сукупності злочинів. / Т.І. Созанський // Вісник Львівського університету внутрішніх справ. Серія юридична. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – Вип. 1. – С. 288–294.
19. Созанський Т.І. Відмежування реальної сукупності злочинів від повторності злочинів. / Т.І. Созанський // Актуальні питання реформування правової системи України. Збірник наукових статей за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції. 29–30 травня 2009 р. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волинського державного університету ім. Л. Українки, 2006. – С. 649–651.
20. Созанський Т.І. Кваліфікація ідеальної сукупності злочинів. / Т.І. Созанський // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ при НАВС України. – Львів, 2001. – Вип. 2. – С. 167–171.
21. Созанський Т.І. Кваліфікація насильницьких злочинів за сукупністю з посяганнями, передбаченими іншими статтями Особливої частини Кримінального кодексу України. / Т.І. Созанський // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ при НАВС України. – Львів, 2000. – Вип. 2. – С. 164–167.
22. Созанський Т.І. Кваліфікація незаконного позбавлення волі або викрадення людини за сукупністю з суміжними посяганнями. / Т.І. Созанський // Актуальні питання реформування правової системи України. Збірник наукових статей за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції. 2–3 червня 2006 р. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волинського державного університету ім. Л. Українки, 2006. – С. 223–225.
23. Созанський Т.І. Кваліфікація однорідних і тотожних злочинів за сукупністю. / Т.І. Созанський // Державотворення та право творення в Україні: проблеми та перспективи. Матеріали Другої звітної наукової конференції. 29 лютого 2008 р. – Львів : Львівський юридичний університет, 2008. – С. 334–336.
24. Созанський Т.І. Необхідність законодавчого закріплення правил кваліфікації сукупності злочинів. / Т.І. Созанський // Кримінальний кодекс України 2001 року: Проблеми застосування і перспективи удосконалення. Прогалини у кримінальному законодавстві. 12–13 вересня 2008р. – Львів : Львівський університет внутрішніх справ, 2008. – С. 161–165.
25. Созанський Т.І. Особливості кваліфікації сукупності злочинів за новим Кримінальним кодексом України. / Т.І. Созанський // Теорія та практика застосування чинного кримінального і кримінально-процесуального законодавства у сучасних умовах : Тези доповідей науково-теоретичної конференції: у 2-х ч. – Ч. 1. – К. : Національна академія внутрішніх справ України, 2002. – С. 59–62.
26. Созанський Т.І. Питання кваліфікації ідеальної сукупності злочинів у постановах Пленуму Верховного Суду України про злочини у сфері

- службової діяльності. / Т.І. Созанський // Кримінальний кодекс України 2001 року : Проблеми застосування і перспективи удосконалення. 13–15 квітня 2007 року. – Львів : Львівський університет внутрішніх справ, 2007. – Ч. 2 – С. 255–258.
27. Судова практика з питань кваліфікації повторності та сукупності злочинів (статті 32, 33, 35 Кримінального кодексу України) / О.Т. Кузьменко, О.С. Іщенко. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до узагальнення : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.ns>
28. Сучасне кримінальне право України : Курс лекцій / А. В. Савченко, В. В. Кузнецов, О. Ф. Штанько. – К. : Вид. Паливода А.В.,- 2-е вид. - 2006. – 636 с.
29. Федорчук І.М. Вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів як обставина, як обставина, яка обтяжує покарання за кримінальним правом України / І.М. Федорчук // Право і суспільство. – Київ, 2009. – №5. – С.111-118.
30. Черненко Т.Г. Множественность преступлений по российскому уголовному праву / Черненко Т.Г. – Кемерово : Кузбассвузиздат, 2007. – 203 с.
31. Шевченко Є.В. Злочини з похідними наслідками / Шевченко Є.В. – Х. : СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2005. – 216 с.
32. Яни П.С. Сопряженность не исключает совокупность / П.С. Яни // Законность. – 2005. – № 2. – С. 25-28.

2.6 Тема 6. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм

План

1. Поняття, ознаки і види конкуренції кримінально-правових норм.
2. Кваліфікація при конкуренції загальної та спеціальної норм.
3. Кваліфікація при конкуренції «частини і цілого».
4. Кваліфікація конкуренції обтяжуючих та пом'якшуючих ознак складу злочину.

Практичні ситуації

Завдання 1.

Ш. та П., відбуваючи покарання у виді позбавлення волі, розробили план втечі з виправної колонії та почали його здійснювати. Вони напали на лікаря медчастини виправної колонії К. і медсестру М., зв'язали їх, забарикадувались у приміщенні медчастини та, під погрозою позбавити життя медпрацівників фінськими ножами (ними ж виготовленими), зажадали від адміністрації виправної колонії надати в їх розпорядження заправлену

автомашину, їхні вимоги було задоволено. Після виїзду з виправної колонії, втікачів вдалося затримати та обеззброїти.

Кваліфікуйте дії П. та П. Визначте вид конкуренції.

Завдання 2.

Інженер ТЕС Б. допустив до роботи електрика Н. без інструктажу, не забезпечивши цього працівника засобами індивідуального захисту. Внаслідок цього той загинув під час виконання роботи. Дайте кримінально-правову оцінку діям інженера ТЕС Б.

Визначте вид конкуренції.

Завдання 3.

У вечірній час П., перебуваючи у стані сп'яніння, прибув до магазину, де гримав вхідними дверима. На зауваження охоронця не реагував, а вступив з ним у суперечку. Маючи намір продемонструвати свою зухвалість, П. пішов додому, де взяв сокиру та знову прийшов до магазину. Охоронець не впускав П., і той погрожував зарубати охоронця. На виклик охоронця прибув наряд міліції. П. погрожував вбивством і працівникам міліції.

Кваліфікуйте дії П. Визначте, які норми конкурують між собою в цьому випадку.

Завдання 4.

Громадянин Н. наніс один удар в обличчя працівникові правоохоронного органу у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків, заподіявши фізичний біль.

Кваліфікуйте дії Н. Визначте норми, що конкурують і вид конкуренції.

Завдання 5.

Ж. взяв у свою автомашину восьмирічного хлопчика, що йшов до школи, й разом з К. завіз його на віддалену дачу останнього, щоб вимагати потім від батька хлопчика викуп. Вони зачинили дитину в підвал, лишили йому їжу та закрили люк, а самі почали обдумувати деталі майбутньої «операції». Уранці Ж. і К. виявили, що хлопчик задихнувся від нестачі повітря.

Кваліфікуйте дії Ж. та К. Визначте норми, що конкурують, і вид конкуренції.

Завдання 6.

К. і Ж., перебуваючи в нетверезому стані, з хуліганських спонукань побили незнайомих їм раніше Ч. і Г. При цьому Ч. були заподіяні середньої тяжкості тілесні ушкодження, а Г. – тяжкі тілесні ушкодження, внаслідок яких через тиждень останній помер у лікарні.

Кваліфікуйте дії К. і Ж. Визначте вид конкуренції.

Завдання 7.

П. зазнав нападу трьох неповнолітніх. Перебуваючи в стані сильного душевного хвилювання, він убив одного з них.

Кваліфікуйте дії П. Визначте норми, що конкурують, і вид конкуренції.

Завдання 8.

Х. був затриманий міліцією за жебрацтво. При затриманні у нього в кишені джемпера було виявлено пакетик з газети з 0,2 г гашишу. Х. пояснив, що придбав гашиш у невідомого хлопця.

Кваліфікуйте вчинене.

Завдання 9.

Р. і Г. на городі у П. вночі зрізали недозрілі головки маку на площі 100 кв. м, зібрали з них сік, яким просочили марлевий бинт.

Проаналізуйте дії Р. та Г. та надайте їх правову оцінку. Чи підлягає П. кримінальній відповідальності?

Завдання 10.

Г., громадянин України, на території Казахстану, з метою наступного збуту, зібрав мішок стебел, листя та насіння конопель, привіз їх у Чимкент, де через кілька днів з перевезеного виготовив 175 г гашишу, 1,5 кг марихуани та 430 г сировини для виготовлення гашишу. Все виготовлене привіз у м. Запоріжжя, де і був затриманий.

Кваліфікуйте вчинене.

Варіант: Г. є громадянином Російської Федерації.

Література до теми:

1. Горелик А.С. Конкуренция уголовно-правовых норм : Учебное пособие / Горелик А.С. – Красноярськ : Изд-во Красноярск.гос.ун-та, 1996. – 167 с.
2. Иногамова-Хегай Л.В. Конкуренция уголовно-правовых норм при квалификации преступлений : Учеб. пособ. / Иногамова-Хегай Л.В. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 169 с.
3. Кримінальне право України. Загальна частина : Підручник / П.Л. Фріс. - [2-ге вид., доп. і перероб.] – К. : Атіка, 2009. – 512 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина: [підручник] / Ю.В. Александров, В.І. Антипов, О.О. Дудоров [та ін.] – Вид. 5-е. / [за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка]. – К. : Атіка, 2009. – 408 с.

5. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посібник / Михайленко П.П., Кузнецов В.В., Михайленко В.П., Опалинський Ю.В. ; [За ред. П.П. Михайленко] – К. : СПД Карпук С.В. – 2006. – 440 с.
6. Кримінальне право України: Загальна частина. Підручник / Алієва О.М., Гаврильченко Л.К., Гончар Т.О., Заркуа Л.Д. та ін. ; Відп.ред. Стрельцов Є.Л. – [4-е вид.] – Х. : Одиссей, 2009. – 312 с.
7. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / Баулін Ю.В., Борисов В.І., Кривоченко Л.М. та ін. ; За ред. Сташиса В.В., Тація В.Я. – 4-е вид., перероб. і доповн. – К.: Право, 2010. – 456 с.
8. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : [підручник] / [В. В. Кузнецов, А. В. Савченко] ; за заг. ред. проф. Є. М. Моїсеєва та О. М. Джужи ; наук. ред. к.ю.н., доц. І. А. Вартилицька. — [2-е вид. перероб.]. – К. : КНТ, 2007. – 300 с.
9. Лилак Д. Колізія і конкуренція законів / Д. Лилак // Право України. –2001. – №4. – С. 18-20.
10. Малыхин В.П. Квалификация преступлений. Теоретические вопросы : Учебное пособие к спецкурсу / Малыхин В.П. – Куйбышев : Изд-во Куйбышевского ун-та, 1987. – 99 с.
11. Марін О. Спірні питання кваліфікації при конкуренції норм про деякі посадові злочини і заподіяння тяжкого тілесного ушкодження / О. Марін // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. - Львів, 2000. - №2. - С. 190-195.
12. Марін О. Вирішення питань конкуренції кримінально-правових норм про злочини у сфері господарської діяльності / О. Марін // Підприємництво, господарство і право. - 2001. - №9 - С. 79-81.
13. Марін О. Причини виникнення та існування конкуренції кримінально-правових норм / О. Марін // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Випуск 36. - Львів: Львівський національний університет ім. Івана Фрака, 2001. - С.454-460
14. Марін О. Конкуренції кримінально-правових норм та способи її вирішення: результати соціологічного дослідження / О. Марін // Підприємництво, господарство і право. - 2001. - №10 - С.67-70.
15. Марітчак Т.М. Помилки в кваліфікації злочинів: результат соціологічного дослідження // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Вип. 36. – Львів, 2001. – С. 493 – 498.
16. Марітчак Т.М. Поняття помилок допущених при кваліфікації злочинів / Т.М. Марітчак // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. - 2001. - № 1. – С. 185 – 194.
17. Марітчак Т.М. Наслідки неправильної кримінально-правової кваліфікації / Т.М. Марітчак // Митна справа. – 2002. - № 2. - С. 93 – 100.
18. Марітчак Т.М. Помилки у кваліфікації злочинів як предмет судового реагування: поняття, види та процесуальні способи усунення / Т.М. Марітчак // Право України. – 2002. - № 10. – С. 44 – 49.

19. Марітчак Т.М. Помилки в кваліфікації злочинів при застосуванні Кримінального кодексу України 2001 року / Т.М. Марітчак // Новий Кримінальний кодекс України: питання застосування і вивчення. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Питання застосування нового Кримінального кодексу України” 25-26 жовтня 2001 року м.Харків. - Київ-Харків : Юрінком Інтер, 2002. - С. 105 – 107.
20. Мацнев Н. И. Основы квалификации сложных насильственных преступлений по совокупности уголовно-правовых норм и при их конкуренции / Н. И. Мацнев, Р. Д. Шарапов //Правоведение. – 2005. – № 4. – С. 66 – 79.
21. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посібник / Навроцький В. О. – [2-ге вид., виправн. та доповн.]. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 512 с.
22. Сучасне кримінальне право України: нормативно-правові документи та судово-слідча практика : Хрестоматія / [Упоряд. П. П. Андрушко, В. В. Кузнецов, А. В. Савченко та ін.] ; За заг. ред. В.В. Кузнецова. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005. – 496 с.
23. Шевченко Є.В. Злочини з похідними наслідками / Шевченко Є.В. – Х. : СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2005. – 216 с.

2.7 Тема 7. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки та суміжних правопорушень

План

1. Поняття та система правопорушень проти основ національної безпеки та суміжних правопорушень.
2. Окремі види правопорушень проти основ національної безпеки та суміжних правопорушень.

Практичні ситуації

Завдання 1.

У схованках мікроавтобуса іноземних туристів у подружжя Л., що прибули в Україну, було виявлено 80 брошур і кілька тисяч листівок, в яких містилися заклики до вчинення кримінальних правопорушень проти державної влади. При цьому було встановлено, що кілька пачок брошур та листівок Л. передали громадянину З. для поширення їх серед громадян України. В них йшлося про методи насильницької зміни державної влади.

Кваліфікуйте дії подружжя Л. та громадянина З.

Завдання 2.

До жителя Львова П. у гості приїхав родич із США С. і запропонував йому збирати дані про промисловий потенціал області, розміщення військових частин та передавати такі дані через особу, яка заходитиме до нього. П. погодився, за що отримав 3000 доларів. Після від'їзду С., П. зрозумів небезпечність зробленого ним вчинку, з'явився в органи влади і про все розповів.

Як необхідно кваліфікувати дії П.?

Завдання 3.

П. було визнано винним у тому, що, бажаючи помститись за програш на виборах, він мав намір вбити народного депутата, але спричинив потерпілому лише тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Як необхідно кваліфікувати дії П.?

Завдання 4.

Прибиральниця заводууправління В. вирішила помститись директорові заводу К. за те, що той не дав згоди на її роботу за сумісництвом. Вона підпалила заводууправління, в наслідок чого вогнем було спричинено велику матеріальну шкоду.

Кваліфікуйте дії В.

Завдання 5.

Завербовані іноземною розвідкою автотуристи з Європи А. та Х. фотографували на території України військові об'єкти та лінії електропередач.

Чи підпадають дії А. та Х. під дію Кримінального кодексу України?

Завдання 6.

Першого заступника міністра Д. було знайдено мертвим біля власного автомобіля. Смерть настала від вогнепальних поранень у серце. Розслідуванням у справі було виявлено, що вбивство вчинив Ю. Він пояснив, що вважає Д. винним у прийнятті кількох урядових документів, якими було обмежено права громадян.

Варіант: Ю. вчинив убивство за грошову винагороду від С.

Варіант: потерпілий Д. був виконувачем обов'язків міністра.

Завдання 7.

Д. і Р. влаштували пожежу на оборонному заводі. Від вогню було знищено велику кількість промислового устаткування, боєприпасів, кілька одиниць експериментальної бойової техніки, а також технічна лабораторія. Д. й Р. хотіли ослабити оборонний потенціал Збройних Сил України.

Кваліфікуйте вчинене. Чи має значення для кваліфікації, що через пожежу загинуло двоє робітників?

Завдання 8.

К. та інші створили молодіжну військово-патріотичну організацію. У статуті організації було зазначено, що основною метою її діяльності є «докорінна зміна політичного устрою країни на засадах військової диктатури». Ф. кілька разів звертався до членів організації з промовами, в яких, зокрема, закликав «готуватися до активних дій, щоб зламати існуючий лад». Ті ж промови він та К. розміщували на заснованому ними інтернет-сайті.

Кваліфікуйте вчинене.

Завдання 9.

На території Автономної Республіки Крим С. і Р. проводили несанкціоновані мітинги, на яких закликали присутніх провести масові заходи

й акти громадянської непокорі для повернення Криму до Росії. Вони ж безкоштовно роздавали всім охочим літературу, розклеювали листівки відповідного змісту.

Кваліфікуйте їхні дії. Чи зміниться кваліфікація, якщо ті самі дії С. та Р. провадили з метою відокремлення Криму як самостійної держави?

Завдання 10.

Співробітник одного з КБ м. Харкова Б. передав громадянці Л., котра надавала послуги з комп'ютерної верстки, дискету з текстами секретних документів для включення їх до майбутньої наукової роботи, що друкувалась на замовлення Б. Одного разу Б. забув в оселі Л. свою барсетку. Наступного дня Л. попросила свою сусідку Ш., котра працювала прибиральницею в тому самому КБ, що і Б., передати йому забуту барсетку. Ш. погодилась, та, забравши барсетку, ознайомила з її вмістом. Знайшовши в ній нотатник з якимись записами та кресленнями, вона передала її своєму знайомому Л-цу, який за винагороду давно отримував від Ш. різні чернетки, які вона приносила з роботи. Як виявилось, Л-ц був співробітником одного з

іноземних розвідцентрів, а інформація, що містилась у нотатнику Б., становила державну таємницю.

Література до теми:

1. Дьяков С.В. Государственные преступления (против основ конституционного строя и безопасности государства) и государственная преступность / С.В. Дьяков. – М., 1999.

2. Бантишев О.Ф. Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України (проблеми кваліфікації): моногр. / О.Ф. Бантишев, О.В. Шамара. – [2-ге вид. перероб. та допов.]. – К.: Науково-видавничий відділ НАСБУ, 2010. – 168 с.

3. Ліпкан В.А. Теоретичні основи та елементи національної безпеки України: моногр. / В.А. Ліпкан. – К.: Текст, 2003. – 600 с.

4. Новицький Г.В. Теоретико-правові основи забезпечення національної безпеки України: моногр. / Г.В. Новицький. – К.: Інтертехнологія, 2008. – 496 с.

5. Пилипчук В.Г. Формування теоретико-правових основ забезпечення державної безпеки України (кінець ХХ – початок ХХІ століття): моногр. / В.Г. Пилипчук. – К.: НКЦ СБ України, 2008. – 256 с.

6. Самолова О.С. Кримінально-правова характеристика передачі або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / О.С. Самолова. – К., 2006.

7. Стрельцов Є.Л. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України: склад злочину / Є.Л. Стрельцов, А.М. Притула: конспект лекцій. – Одеса: Фенікс, 2011. – 28 с.

2.8 Тема 8. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

План

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя.
2. Окремі види кримінальних правопорушень проти життя.

Практичні ситуації

Завдання 1.

Д. у стані сп'яніння під час сварки ножом поранив тещу та дружину. Внаслідок удару по нозі теща лікувалась два тижні. Дружині удар наніс у живіт, але вона залишилась живою. Суд у вирок визначив, що, наносячи

проникаюче ножове поранення у живіт, Д. передбачав і свідомо допускав можливість настання смерті потерпілої.

Кваліфікуйте дії Д.

Завдання 2.

Під час сварки п'яний П. побив свою дружину, яка була вагітною, нанісши кілька ударів у груди та живіт, внаслідок чого була перервана вагітність. Потерпілу було доставлено до лікарні, де вона лікувалась 19 днів.

Як необхідно кваліфікувати дії П.?

Завдання 3.

Між Х. і Ч. виникла бійка, під час якої Ч. відкусив Х. верхню частину вуха. Це ушкодження спричинило непоправний дефект, який може бути усунений лише під час пластичної операції.

Кваліфікуйте дії Ч.

Завдання 4.

П'яні Г. і М. сварилися, а потім почали штовхати один одного. Від сильного поштовху Г. упав на бетонований майданчик, ударився потилицею і невдовзі помер від одержаних ушкоджень кістки. Після падіння Г. М. його не бив, викликав швидку допомогу.

Як необхідно кваліфікувати дії М.?

Завдання 5.

К., хвора на сифіліс, при проходженні початкового лікування письмово була попереджена про порядок і строки лікування, правила поведінки у побуті і статевому житті. Але вона втекла зі шкірвендиспансера, з приводу лікування вензахворювання до лікарів не зверталась, вела неупорядковане статеве життя, не попереджаючи партнерів про своє захворювання.

Кваліфікуйте дії К.

Завдання 6.

Лікар-гінеколог Л. у себе вдома на прохання Т. робила аборт. Умертвити плід у лоні матері їй не вдалось. Тоді вона на прохання Т. умертвила новонароджену дитину.

Варіант: Л. була лікарем-урологом.

Кваліфікуйте дії Л.

Завдання 7.

Л., який був пенсіонером, мав вищу освіту за спеціальністю «Електромеханіка», вирощував на продаж овочі у побудованій ним на присадибній ділянці теплиці. Помітивши на землі біля теплиці відбитки чужого взуття, Л. вирішив, що хтось готує крадіжку, тому оточив огорожу теплиці оголеним електродротом, вночі приєднуючи його до електромережі, а вдень вимикаючи. Одного дня вранці Л. виїхав на ринок з овочами, забувши вимкнути струм в огорожі. Підліток К. проник на земельну ділянку, щоб викрасти полуниці, торкнувся дроту рукою й отримав електротравму, зокрема, опік III ступеня з площею ураження 3% поверхні тіла, що супроводжувався шоком тяжкого ступеня.

Кваліфікуйте вчинене. Чи зміниться кваліфікація, якщо К. помре?

Завдання 8.

Під час виробничої практики викладач У. дав завдання учням 9-го класу О. і Д. працювати на токарному верстаті, а сам відлучився у особистих справах на 40 хвилин, вважаючи хлопців досить досвідченими, щоб працювати самостійно (насправді відповідної кваліфікації школярі не мали). Д. не одягнув наруківники, як того вимагали правила техніки безпеки, й рукав його куртки потрапив у обертову частину верстата. Рука була травмована, два пальці довелося ампутувати.

Яка відповідальність У.?

Завдання 9.

О. зустрічалася з іноземним студентом Д. Під час медичного обстеження у неї виявили захворювання на сифіліс. Сподіваючись, що Д. одружиться з нею й вона зможе виїхати з ним за кордон, і будучи переконаною в тому, що відомості про захворювання перешкоджають цьому, О. не сказала Д. про захворювання. Звертаючись до лікувальних закладів О. не стала, побоюючись розголошення. Студентка 4-го курсу медичної академії Л. пообіцяла їївилікувати, зробила кілька ін'єкцій антибіотиків. Вважаючи, що вонавилікувалася, О. вступила в інтимні стосунки з Д. і заразила його сифілісом.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

Завдання 10.

Д. під час обопільної бійки, що виникла з особистих неприязних стосунків, ударив С. по голові уламком стільця. Той втратив свідомість.

Злякавшись, Д. викликав швидку допомогу, і С. потрапив до лікарні. Він перебував на стаціонарному лікуванні 12 днів, був виписаний у задовільному стані, але ще 6 днів продовжував лікуватися амбулаторно.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

Література до теми:

1. Байда А.А. Уголовная ответственность за незаконную лечебную деятельность / А.А. Байда. – Х.: Одиссей, 2009. – 320 с.
2. Баулин Ю.В. Причинение вреда с «согласия потерпевшего» как обстоятельство, исключающее преступность деяния / Ю.В. Баулин. – Х.: Кроссрод, 2007. – 96 с.
3. Бурдін В.М. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сильного душевного хвилювання: моногр. / В.М. Бурдін. – Львів: ПАІС, 2006. – 200 с.
4. Данилевський А.О. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи. Проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів: наук.-практ. посіб. / А.О. Данилевський, Г.Є. Болдарь; МВС України, Луганський державний у-нт внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. – 152 с.
5. Куц В.М. Кримінальна відповідальність за незаконне проведення дослідів над людиною: моногр. / В.М. Куц, С.В. Гізімчук, В.О. Єгорова. – Х.: Юрайт, 2012. – 304 с.
6. Кучер В.І. Кримінально-правові проблеми вчинення злочинів способом особливо жорсткого поводження: моногр. / В.І. Кучер. – К.: Азимут-Україна, 2004. – 120 с.
7. Борисов В.И. Преступления против жизни и здоровья: вопросы квалификации / В.И. Борисов, В.Н. Куц. – Х.: КОНСУМ, 1995. – 104 с.
8. Триньова Я.О. Кримінально-правова оцінка позбавлення життя іншої людини з жалю до неї: моногр. / Я.О. Триньова. – К., 2008. – 230 с.
9. Юрченко О.М. Злочини проти життя та здоров'я особи / О.М. Юрченко, О.Ф. Бантишев, С.А. Кузьмін; наук.-практ. коментар до Розділу II Особливої частини Кримінального кодексу України. – К.: ПАЛІВОДА А.В., 2013. – 176 с.

2.9 Тема 9. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи

План

1. Загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

2. Окремі види кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Практичні ситуації

Завдання 1.

Ж. у себе в саду схопив семирічного П. і побив за те, що той намагався нарвати у кошик ранніх полуниць. Дружина Ж. запропонувала провчити злодія, потримавши його добу у вогкому погребі, що й було виконано.

Кваліфікуйте дії Ж. та його дружини.

Завдання 2.

М. і Г. обманним шляхом заманили Ш. до автомобіля, наклеїли на очі пластир, накинули на ший пасок і вивезли за місто. Далі вони зажадали вказати місце зберігання ним цінностей, щоб їх викрасти. Коли Ш. сказав, що він нічого не має, вони зачинили його у льосі, щоб він «все пригадав».

Як необхідно кваліфікувати дії М. та Г.?

Завдання 3.

Ув'язнені Ш. та П. розробили план втечі з виправної колонії і почали його здійснювати. Для цього вони захопили двох заручників, забарикадувались у приміщенні медчастини і під загрозою позбавлення життя заручників, виготовленими ними саморобними ножами, зажадали від адміністрації виправної колонії надання у їх розпорядження заправлений автомобіль. Їх вимогу було задоволено. Після виїзду з виправної колонії було вжито заходів, втікачів вдалося затримати і роззброїти.

Кваліфікуйте дії Ш. та П.

Завдання 4.

Директор загальноосвітньої школи П. під час літніх канікул оголосив учням 6–10 класів про необхідність заробити грошей для ремонту школи. З цією метою він уклав угоду з одним із фермерських господарств району про прополку 7 гектарів соняшника. За це власник господарства М. передав П. 7000 грн, які той використав для придбання будівельних матеріалів і оплати ремонтних робіт у приміщенні школи. Роботу було зараховано учням як щорічну виробничу практику.

Прокуратурою району було порушено щодо П. й М. кримінальну справу за ознаками ч. 1 ст. 150 КК України. П. оскаржив це рішення, мотивуючи це тим, що отримані кошти було використано для потреб школи.

Проаналізуйте ситуацію. Як необхідно вирішити справу? Аргументуйте рішення.

Завдання 5.

Громадянин Туреччини Х., приїхавши до Києва, почав умовляти молодих дівчат поїхати з ним до Греції, щоб працювати танцівницями. Н. та Ш. погодились, уклавши угоду про майбутню роботу. Х. вихвалявся своїй знайомій Л., що після приїзду продасть дівчат до будинку розпусти. По дорозі в аеропорт Х. та дівчат було затримано.

Як необхідно кваліфікувати дії Х.? Чи має значення для кваліфікації, що Х. був затриманий по дорозі в аеропорт?

Завдання 6.

В. проживав в одному будинку з бабусею своєї дружини С. Жінка похилого віку страждала на невротичні розлади та атеросклероз судин головного мозку. Її присутність дратувала В. Щоб позбутися жінки, В. звернувся до свого знайомого – завідувача відділенням психоневрологічного диспансеру Р. Той посприяв В. у госпіталізації С., фальсифікувавши висновки лікарської комісії. Домовившись із головлікарем закладу А., В. передав Р. і А. винагороду по 3000 грн кожному. За скаргою родички С. через два місяці було проведено обстеження, яке засвідчило, що С. госпіталізації не потребує.

Кваліфікуйте вчинене.

Завдання 7.

Громадянин іноземної держави Т. розмістив в Інтернеті оголошення, в якому висловив готовність усиновити хлопчика за грошову винагороду. На оголошення відповів громадянин України Г., який запропонував Т. зустрітися на території України. Під час зустрічі Г. повідомив, що пропонує «на вибір» кількох хлопчиків-сиріт від 2 до 4 років, оскільки знайомий із працівниками будинку-інтернату для сиріт. Т. з дружиною вибрали хлопчика, який найбільше сподобався йому, і передав Г. винагороду в 7000 доларів США. Директор інтернату Ж. за винагороду в 1000 доларів разом з Г. підрили документи, які були підставою для вивезення дитини за кордон.

Кваліфікуйте дії Т., Г., Ж. Визначте співвідношення між кримінальними правопорушеннями, передбаченими статтями 149, 169 КК України.

Завдання 8.

С. запропонував Ю. за винагороду в 100 доларів влаштувати її реалізатором на ринку в місті Москва. За попередньою домовленістю із громадянином Росії Ш. він привіз Ю. до Москви і передав її йому, отримавши за це від нього 500 доларів США. Ш. перевіз Ю. на одну з квартир, де повідомив, що вона повинна займатися проституцією. У випадку невиконання цієї вимоги Ш. погрожував їй фізичною розправою. Можливості втекти в Ю. не було, оскільки квартиру постійно охороняли. У квартирі перебували ще дві дівчини. До квартири приїздили чоловіки, яким дівчата надавали послуги сексуального характеру. При перевезенні Ю. на іншу квартиру їй вдалося втекти.

Через два місяці С. запропонував ще двом дівчатам виїхати до Москви для зайняття проституцією, на що ті дали свою згоду. Після приїзду в Москву С. передав дівчат Ш., отримавши від нього 800 доларів США.

Кваліфікуйте вчинене.

Завдання 9.

Перебуваючи в шлюбі, Т. під час закордонного відрядження вступила в статеві зносини й завагітніла від громадянина Греції. Побоюючись, якщо дитина народиться смаглявою й темноокою, чоловік здогадається про зраду, Т. домовилася з лікарем О., що в такому випадку він підмінить новонародженого. Так і сталося. О. підмінила новонародженого хлопчика на іншого, від якого відмовилася мати. За вчинені дії Т. передала О. винагороду у 3000 тис. доларів США.

Кваліфікуйте вчинене.

Завдання 10.

К. звернулася до свого знайомого – судимого за насильницькі злочини Д., із проханням сприяти в поверненні грошей (9 тис. грн), які їй заборгувала В. За допомогу вона пообіцяла винагороду в 1,5 тис. грн. Вистеживши В., Д. разом із своїм приятелем Х. (якому за це він пообіцяв 300 грн) заштовхнули її до автомобіля й вивезли за місто, де тримали 2 дні в підвалі недобудованого будинку, прив'язану до металевого кільця. Від холоду й вогкості у підвалі В. захворіла на пневмонію. Злякавшись, що вона може померти, злочинці відпустили жінку.

Кваліфікуйте вчинене.

Література до теми:

1. Батиргареева В.С. Злочини проти особистої волі та їх попередження: наук.-практ. посіб. / В.С. Батиргареева, В.І. Борисов, В.В. Голіна. – Х., 2002.
2. Бандурка О.М. Діяльність органів внутрішніх справ по запобіганню торгівлі людьми: навч. посіб. / О.М. Бандурка. – Х., 2001.
3. Емельянов В.П. Терроризм и преступления с признаками терроризирования. Уголовно-правовое исследование / В.П. Емельянов. – М.: Nota bene. – 2000. – С. 320.
4. Куц В.М. Прокурорські засоби протидії торгівлі людьми: наук.-практ. посіб. / В.М. Куц, А.М. Орлеан; за ред. Г.П. Середи. – К.: Варта, 2007. – 168 с.
5. Лизогуб Я.Г. Кримінальна відповідальність за торгівлю людьми або іншу незаконну угоду щодо передачі людини: моногр. / Я.Г. Лизогуб. – Луганськ: Вид-во Луганської академії внутрішніх справ, 2003.
6. Наден О.В. Торгівля жінками як кримінально-правова та соціальна проблема сучасності: моногр. / О.В. Наден. – К.: Атіка, 2004.
7. Орлеан А.М. Кримінально-правова характеристика торгівлі людьми: моногр. / А.М. Орлеан. – Х.: СИМ, 2005.
8. Протидія організованої злочинності у сфері торгівлі людьми / В.С. Батиргареева, В.І. Борисов, Д.О. Гармаш, О.О. Житний та ін; за ред. В.І. Борисова, Н.О. Гуторової. – Х.: Одиссей. – 2005.

2.10 Тема 10. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності

План

1. Загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності.
2. Окремі види кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності.

Практичні ситуації

Завдання 1.

Л. у стані сп'яніння у себе на квартирі намагався вступити у статевий зв'язок з В., при цьому погрожував вбивством, душив. Намір не міг здійснити, оскільки на крик В., яка чинила опір, у двері почали стукати сусіди. В цей день В. виповнилось 18 років, але Л. вона сказала, що їй 17 років.

Кваліфікуйте вчинене. Чи має значення для кваліфікації в даному випадку вік потерпілої?

Чи зміниться кваліфікація, якщо б В. у цей день виповнилось 19 років?

Завдання 2.

Ч. дружив з Г. Вони подали заяву про реєстрацію шлюбу. Скориставшись прихильністю до нього Г., Ч. здійснив з нею статевий акт. Після цього він відмовився від реєстрації шлюбу, про який вже було відомо широкому колу осіб з числа родичів і знайомих Г. Вважаючи себе зганьбленою, Г. намагалася покінчити життя самогубством.

Кваліфікуйте дії Ч.

Завдання 3.

Завідувач районною перукарнею К., залишившись на одинці з перукарем О., почав спонукати її до вступу з ним у статевий зв'язок, не давав можливості вийти їй з приміщення, пропонував роздягнутись, роздягався сам, заявляв, що звільнить її з роботи, якщо вона відмовить. Незважаючи на тривалість домагань, О. не згодилась їх задовольнити.

Кваліфікуйте вчинене К.

Завдання 4.

16-річний А. зустрічався з Ш. У квітні, коли Ш. виповнилось 15 років, А. вступив з нею у статевий зв'язок. Через два місяця це повторилося. Про вік Ш. А. знав. В акті судово-психіатричної експертизи зазначено, що у Ш. не виявлено ніякого психічного захворювання, відставання в психічному розвитку або якихось психологічних змін в емоційно-вольовій сфері. Вона розуміла характер вчинюваних з нею дій. Статевої зрілості Ш. досягла.

Варіант: Ш. не досягла статевої зрілості.

Завдання 5.

Ж. і Д. на квартирі останнього вступали між собою у статеві зносини. Робили вони це тоді, коли дружина Д. йшла на роботу, а вдома залишався п'ятирічний Олег. Не один раз такі дії відбувались на його очах.

Чи є дії Ж. та Д. такими, що підпадають під дію Кримінального кодексу України?

Завдання 6.

Е., який 12 вересня 2008 року звільнився з виправно-трудової колонії, де відбував покарання за злочин, передбачений ч. 1 ст. 152 КК України. 10 жовтня 2013 року, познайомившись в кафе з Я. (01.09.98 р.н.), запросив її до себе в квартиру для продовження знайомства, де після вживання спиртних напоїв почав схилити її до вступу у статевий зв'язок. Я. відмовилася, намагалася залишити квартиру, але Е. повалив її на долівку, намагаючись силою здійснити свій намір. Вчинити це йому не вдалося з фізіологічних причин. Я. виривалася, звала на допомогу. Е. сильно ударив Я. по голові, від чого вона втратила свідомість. Скориставшись цим, Е. вчинив з нею аногенітальний статевий контакт. Отямившись, Я. сховалася в кухні, а коли Е. почав виламувати двері, вистрибнула з вікна третього поверху. Від отриманих при падінні ушкоджень Я. померла на місці.

Кваліфікуйте дії Е. Чи змінилася б кваліфікація, якби Я. залишилася живою, але отримала середньої тяжкості тілесні ушкодження?

Завдання 7.

Група підлітків, які з різних причин втекли з родин, згуртувалися і жили в приміщенні занедбаного будинку на околиці міста. Харчувалися, вчиняючи дрібні крадіжки і випрошуючи милостиню. Очолював групу К., якому виповнилося 16 років. Одного дня 13-річна Г. не принесла грошей, і К. сказав, що її треба провчити. За його наказом 13-річна Н. і 15-річний Ф. повалили Г., Ф. тримав Г. ноги, щоб вона не пручалася, а Н. закривала потерпілій рота. К., висловлюючи погрози побити потерпілу, вчинив з нею статевий акт. Після цього статевий акт з нею вчинив Ф. Перед цим він кілька разів ударив Г. ногою, заподіявши цим легкі тілесні ушкодження, що не потягли розладу здоров'я, наказуючи не пручатися.

Кваліфікуйте вчинене.

Завдання 8.

О 23-й годині Д., А., Ц. на алеї парку зустріли К., яка поверталася від подруги. За наказом А. вони обступили її й не давали можливості пройти. А. запропонував К. добровільно здійснити з ним статевий акт, попередивши, що у випадку відмови в статеві зносини з нею вступлять також Д. та Ц. К., злякавшись цього, погодилася, і А. здійснив із нею статевий акт у природній формі. Д. та Ц. стояли поруч. Як свідчила потерпіла, вони мовчали, фізичну силу до неї не застосовували.

Відповідальність А., Д., Ц.

Завдання 9.

До прокуратури звернулася із заявою Ц., яка повідомила, що щодо її доньки М. вчиняються злочини сексуального характеру. Вона повідомила, що М. працює продавцем в магазині, який належить приватному підприємцеві Н. Оскільки М. молода й приваблива, Н. схилив її до вступу у статевий зв'язок. Коли та відмовилася, Н. почав погрожувати, що не поверне їй трудову і санітарну книжку, а також звинуватить у привласненні товарів з магазину. Оскільки Н. мав знайомих у правоохоронних органах, про що він неодноразово згадував, М. побоювалася, що свою погрозу він здійснить.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

Завдання 10.

Г. зустрів у вечері на вулиці знайому йому 13-річну Е. Він запропонував їй пройти з ним до під'їзду будинку, а там затяг до підвалу й почав домагатися її, щоб вступити у статеві зносини. Оскільки Е. відмовлялася, він сказав, що не випустить її з підвалу, доки не доможеться свого. Е. припинила опиратися, й Г. вчинив із нею статевий акт, а приблизно через годину ще один. Зачинивши Е. в підвалі, Г. пішов, пригрозивши, що, якщо вона намагатиметься втекти, він знайде її й поб'є. О 3-й годині ночі Г. на дискотеці зустрів своїх приятелів Н. і К. Він розповів їм про вчинене, і К. виявив бажання також вступити у статевий зв'язок із Е. Г. привів Н. і К. до підвалу, але, коли вони увійшли до нього, їх затримали співробітники міліції, яких викликав мешканець будинку, який почув крики Е.

Література до теми:

1. Александров Ю. Злочини проти статевої свободи / Ю. Александров // Юридичний вісник України. – 2002. – № 14 (354). – 6–12 квітня. – С. 9.
2. Бондаренко Ю.В. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності / Ю.В. Бондаренко // Юридичний факультет Національної академії державного управління України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://revolution.allbest.ru.law/000228160.html/>
3. Борисов В.І. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи (коментар до законодавства) / В.І. Борисов, Л.В. Дорош // Форум права. – 2006. – № 1. – С. 4–15.
4. Брич Л.П. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи за законодавством України / Л.П. Брич. – Львів: Львівський державний ун-т внутрішніх справ, 2010. – 84 с.
5. Дорош Л.В. Деякі питання кримінальної відповідальності за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності / Л.В. Дорош // Кримінально-правова охорона життя та здоров'я особи: [матер. наук.-практ. конф.]. – Київ–Харків: Юрінком Інтер, 2004. – С. 124–128.

6. Дудоров О.О. Кримінально-правова характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи: наук.-практ. посіб. / О.О. Дудоров. – Л.: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. – 352 с.

2.11 Тема 11. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності

План

1. Загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти власності.
2. Окремі види кримінальних правопорушень проти власності.

Практичні ситуації

Завдання 1.

Двічі засуджений за крадіжку С., заліз вночі на горище магазину, розібрав димохід і проник у приміщення. Там він взяв господарську сумку, поклав туди 13 годинників і 12 пар туфель. Загальна вартість вкраденого складала 7650 грн. Вилізаючи з магазину, він був затриманий.

Дайте правову оцінку діям С.

Завдання 2.

Робітник Л., працюючи на ткацькій фабриці, заховав під одяг дорогу тканину. Це помітив бригадир С. і запропонував Л. покласти тканину на місце. Погрожуючи С. насильством, Л. намагався втекти з території фабрики, але був затриманий на контрольно-пропускному пункті.

Кваліфікуйте дії Л.

Завдання 3.

Заступник директора ресторану Ф., раніше засуджений за викрадення чужого майна, займався закупівлею продуктів для ресторану. Купуючи їх за однією ціною, Ф. зазначав у закупівельних актах вищу ціну, а різницю брав собі – всього 12 тис. грн.

Як необхідно кваліфікувати дії Ф.?

Завдання 4.

Обіцяючи допомогти окремим пасажиром у придбанні залізничних квитків, Г. одержувала від них гроші, після чого зникала. Одного разу Г.

прийшла на вокзал, взявши з собою валізу, наповнену ганчірками. Познайомившись з пасажиркою І., вона під приводом перевірки своєї черги до каси попросила ту доглянути за її валізою. Коли вона повернулася, І. звернулась до неї з таким самим проханням. Як тільки І. відійшла, Г. взяла її валізу і поїхала додому.

Як необхідно кваліфікувати дії Г.?

Завдання 5.

Т. і Б. зупинили на вулиці неповнолітніх Д. та Н. Спочатку вони звернулись до Д. з вимогою дати гроші. Коли Д. відповів, що у нього грошей немає, вони побили та обшукали його і відпустили лише після того, як Д. пообіцяв принести гроші. Т. і Б. зажадали грошей також від Н., заявивши, що коли той не хоче бути побитим, як Д., то має принести гроші. Н. випросив у матері 20 грн і приніс Т. та Б.

Яким чином необхідно кваліфікувати дії Т. та Б.?

Завдання 6.

Помітивши, що на індивідуальних городах робітників і службовців пасеться худоба, С. і К. почали її виганяти прицільними пострілами з рушниць, внаслідок чого вбили і поранили 5 тварин, які належали окремим громадянам. Ці події відбувалися за околицею села, коли на городах людей не було.

Надайте правову оцінку вчиненому.

Завдання 7.

З., отримуючи зарплату, побачив, що касир помилився і передав йому зайві 200 грн, але промовчав.

Кваліфікуйте дії З.

Завдання 8.

Ч. і Б. відвідали пенсіонера Г., представившись йому співробітниками благодійної організації, за дорученням якої вони надають допомогу літнім громадянам. Певний час вони допомагали Г. у веденні хатнього господарства, здійснювали дрібні побутові послуги. Одного разу Г. попросив Ч. і Б. придбати картоплю для запасу на зиму, передавши їм для цього 420 грн. Отримані гроші Ч. і Б. розділили між собою й привласнили.

Як кваліфікувати вчинене?

Розкрийте зміст кваліфікуючої ознаки «завдання значної шкоди потерпілому». Чи може вона застосовуватися в цьому випадку?

Завдання 9.

Робітник металургійного комбінату С. і машиніст тепловоза цього ж підприємства Г. вивчили порядок зберігання, завантаження й вивезення з території комбінату феромарганцю з метою заволодіння ним. До своїх злочинних дій вони залучили начальника зміни відомчої охорони В., бригадира К. і водія О. 17 червня 2012 року з дозволу В., Г. вивіз з території підприємства дві платформи, завантажені 16-ма тоннами феромарганцю. Метал було перевантажено С. і Г. з використанням крана у вантажний автомобіль, яким керував О. 21 липня 2012 року аналогічним чином Г. і С. вивезли 10 тонн феромарганцю. Бригадир К. оформляв документи на списання феромарганцю. Всього з території металургійного комбінату було вивезено металу вартістю 38 тис. грн.

Визначте відповідальність зазначених осіб. Детально проаналізуйте зміст кваліфікуючих ознак «організована група» та «попередня змова групою осіб».

Завдання 10.

Л. і П. звернулися до О-кого, який не мав певного місця проживання, але зберіг свій паспорт. Вони запропонували йому оформити у банку на своє ім'я кредит на придбання побутової техніки. Для цього у М-ка, який мав документи й печатку фірми «Райдуга» (фірма не працювала), Л. і П. придбали за 20 грн довідку, в якій було зазначено, що О-кий є працівником фірми із заробітною платою у 700 грн. Використавши ці документи, О-кий за вказівкою Л. й П. в магазинах побутової техніки «Експрес» і «Комбі» придбав у кредит телевізор «Панасонік» вартістю 1600 грн, пральну машину «Індезіт» вартістю 2700 грн і холодильник «Арістон» вартістю 3000 грн. Придбану таким чином техніку Л. і П. перевезли до квартири Л., а згодом продали на ринку. О-кий отримав від них 100 грн.

Дайте кримінально-правову оцінку діям цих осіб.

Література до теми:

1. Болдарь Г.Є. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти власності: проблеми теорії та практики: наук.-практ. посіб. / Г.Є. Болдарь, Д.В. Каменський. – Л.: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. – 184 с.
2. Гаухман Л.Д. Ответственность за преступления против собственности / Л.Д. Гаухман, С.В. Максимов. – [2-е изд.]. – М., 2001.

3. Куц В.М. Кримінальна відповідальність за незаконне використання електричної або теплової енергії: моногр. / В.М. Куц, Ю.В. Кириченко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 160 с.

4. Кундеус В.Г. Кримінально-правова характеристика викрадення: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08. – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право / В.Г. Кундеус. – Х.: Університет внутрішніх справ, 2004. – 18 с.

5. Куц В.М. Насильницькі злочини проти власності: моногр. / В.М. Куц, І.І. Гуня. – Алчевськ, 2013. – 208 с.

6. Чумаченко Т.А. Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання (ст. 188-1 КК України: кримінально-правова характеристика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня; канд. юрид. наук; спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. – К.: Київський національний ун-т імені Тараса Шевченка, 2008. – 16 с.

2.12 Тема 12. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадської безпеки

План

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

2. Окремі види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Практичні ситуації

Завдання 1.

М. і Б., які ніде не працювали, домовились про спільне вчинення нападів на відділення ощадного банку. З цією метою М. купив собі мисливську рушницю, з якої виготовив обріз, а Б. придбав фінського ножа. Вони розробили конспіративні способи зв'язку між собою, склали план дій для нападу на низку відділень. Жодного нападу М. і Б. не вчинили, оскільки були затримані, обріз і фінський ніж у них було вилучено.

Дайте кримінально-правову оцінку дій М. та Б.

Чи зміниться кваліфікація, якщо М. та Б. добровільно відмовились від вчинення нападів.

Завдання 2.

С., що мешкав недалеко від школи, побачивши у вікно, що двоє незнайомих щось ховають у вентиляційний отвір шкільного фундаменту, швидко зателефонував до райвідділу міліції і сповістив, що невідомі замінували школу. При цьому він відмовився назвати себе, боячись помсти з боку «терористів». Через деякий час всі, хто перебував у школі, були евакуйовані. Пошуки вибухівки нічого не дали.

Кваліфікуйте дії С.

Завдання 3.

Бажаючи розбагатіти, працівник гірничо-збагачувального комбінату Г., який випускав збройовий плутоній, під час роботи взяв з камери 30 г радіоактивної речовини, яку запакував у спеціальний футляр з нержавіючої сталі, перевіряв на радіоактивність і відніс додому, де зберігав три місяці. За висновками радіологічної експертизи, такої кількості продукту було достатньо, щоб забруднити понад санітарні норми 29000 куб. м повітря.

Завдання 4.

Х. разом з Г., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, вчинили в жіночому гуртожитку бешкет. Прибулому працівникові міліції А. вони чинили опір, побили його та забрали пістолет. Х., який забрав пістолет собі, зберігав його вдома у шухляді письмового столу і не закривав на ключ. 10-річний син Х., щоб похвастатись перед однолітками, взяв з шухляди пістолет. Всі почали його розглядати. Стався постріл, яким було заподіяно тяжке тілесне ушкодження неповнолітньому О.

Проаналізуйте та надайте правову оцінку вчиненого.

Завдання 5.

В. виготовив вибуховий пристрій, який вмонтував у коробку, запакував і бандероллю відправив на адресу свого недруга С. Одержавши в супроводі двох своїх товаришів у поштовому відділенні бандероль, С. на одному з її боків помітив вусик. Не відкриваючи бандеролі, він здав її в міліцію. Вибуховий пристрій було знешкоджено.

Як необхідно кваліфікувати дії В.?

Завдання 6.

18 липня 2012 року мешканці м. Харків С. і А. виїхали в один з районів Харківської області, на території якого в період 1941–1942 років точилися сильні бої. Використовуючи саморобний металошукач та різний шанцевий інструмент, на території лісового господарства вони вилучили з землі 123

набої до стрілецької зброї калібру 7,62 та 9 мм, два пістолети «ТТ», пістолет «Вальтер», ствол кулемета «МГ-42», три багнети, елементи військового спорядження. Ці предмети С. та А. було перевезено до м. Харків у квартиру А. 23 вересня 2012 року один із пістолетів «ТТ» вони передали С-ву, який за винагороду у 2000 грн відновив та виготовив деякі деталі ударно-спускового механізму. 11.10.2013 р. один з пістолетів «ТТ» і пістолет «Вальтер» А. було продано за 430 доларів США Д. Один багнет С. подарував братові.

Вирішіть питання про кримінально-правову оцінку діянь зазначених осіб.

Завдання 7.

15-річний учень загальноосвітньої школи № 3 м. Єнакієве Р. та 16-річний учень ПТУ Ч., бажаючи зірвати заняття у школі, по черзі зателефонували в приймальню директора цієї школи й повідомили, що в приміщенні школи закладено потужний вибуховий пристрій, який буде приведено в дію о 12.00 год. Внаслідок цього учні і працівники школи були евакуйовані з приміщення школи, скасовано заняття, а приміщення школи протягом двох годин оглядалося співробітниками вибухотехнічної служби МВС.

Кваліфікуйте вчинене.

Завдання 8.

Під час обшуку у салоні автомобіля, яким керував Х., працівники Державтоінспекції вилучили гвинтівку ТОЗ-8 і три мисливські рушниці. Документів, які надавали б дозвіл на володіння цими предметами, Х. не мав.

Визначте відповідальність Х.

Завдання 9.

Не маючи дозволу на придбання й носіння газової зброї, Б. придбав у Ю. газовий револьвер «Пітон». На замовлення Б. у приміщенні станції технічного обслуговування автомобілів слюсар Ф. пристосував газовий револьвер, який належав Б., для пострілів набоями калібру 5,6 мм, за що отримав від нього 150 доларів США. Перероблений револьвер Б. возив у власному автомобілі у схованці, яку обладнав під сидінням водія. Під час обшуку на робочому місці Ф. було знайдено пістолет «Вальтер» та чотири набої калібру 7,62 мм, мисливську гладкоствольну рушницю, на зберігання якої він не мав дозволу.

Кваліфікуйте дії Ю., Б., Ф. Чи впливає на кваліфікацію те, що пістолет «Вальтер» виявився непридатним для стрільби?

Завдання 10.

Студентка К., яка проживала у гуртожитку, придбала на ринку кип'ятильник іноземного виробництва. Вирішивши перевірити, чи працює пристрій, вона увімкнула його й доторкнулася рукою до нагрівальної спіралі. З причини несправності корпусу кип'ятильника відбулося коротке замикання. К. була травмована електрострумом і впала на підлогу, продовжуючи тримати кип'ятильника. Електричні запобіжники на поверсі не спрацювали і відключення напруги не відбулося, оскільки плавкі вставки у запобіжниках хтось зі студентів замінив мідним дротом, про що було відомо коменданту гуртожитку П-ській. Від враження електрострумом настала смерть К. За правилами проживання в гуртожитку, використання електронагрівальних приладів мешканцями було заборонено.

Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Література до теми:

1. Гнетнев М.К. Кримінальна відповідальність за сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / М.К. Гнетнев; Львівський державний ун-т внутрішніх справ. – Львів, 2010. – 19 с.
2. Демидова Л.М. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації / Л.М. Демидова. – Х.: СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2005. – 256 с.
3. Емельянов В.П. Терроризм как явление и как состав преступления против общественной безопасности / В.П. Емельянов. – Х., 1999.
4. Ізетов А.Е. Втягнення у вчинення терористичного акту: кримінально-правове дослідження / А.Е. Ізетов. – Х.: Право, 2010. – 174 с.
5. Короленко М.П. Класифікація об'єктів злочинів проти громадської безпеки. – К.: Науковий світ, 2000.
6. Міняйло Н.Є. Транснаціональна злочинна діяльність у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї: кримінально-правове та кримінологічне дослідження: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право / Н.Є. Міняйло; Національна академія внутрішніх справ. – К., 2012. – 20 с.
7. Куц В.М. Неправдиве повідомлення про загрозу громадській безпеці (кримінально-правова характеристика та заходи протидії): моногр. / В.М. Куц, О.В. Кириченко. – К., Х.: Харків юридичний, 2006. – 212 с.
8. Радіонов І.І. Кримінальна відповідальність за бандитизм: моногр. / І.І. Радіонов. – Сімферополь, 2008. – 212 с.

2.13 Тема 13. Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту

План

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
2. Окремі види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Практичні ситуації

Завдання 1.

М., чергова на залізничному переїзді, на якому нормальним вважається закриті положення шлагбаума, пропустивши потяг, відкрила шлагбаум і за переїздом не стежила, хоча знала, що незабаром у бік станції має пройти автодрезина. Проходячи через переїзд, автодрезина під керуванням Ш., який виявив неуважність, наїхала на череду корів. Дві корови зазнали травм, їх довелося пізніше дорізати.

Надайте правову оцінку вчиненого.

Завдання 2.

Помічник капітана буксирного катера «Тайфун» К. на порушення правил в нетверезому стані повертався з причалу на свою базу. Він вів катер не з правого, а з лівого боку бухти, внаслідок чого врізався в пароплав, що стояв на якорі. Обоє суден зазнали значних пошкоджень, чим заподіяно шкоду у розмірі 300 тис. грн. Крім того, упущена вигода від їх простою становила 836 тис. грн.

Як необхідно кваліфікувати дії К.?

Завдання 3.

16-річний Ш., не маючи посвідчення на керування автомобілем, без дозволу взяв автомобіль батька ВАЗ-2101. Рухаючись людною вулицею, він розраховував об'їхати людей, але, не маючи досвіду керування автомобілем, наїхав на П., яка загинула.

Проаналізуйте та надайте правову оцінку дій Ш.

Завдання 4.

О., керуючи автомобілем ЗІЛ–130, під час руху заднім ходом не вжив всіх запобіжних заходів і наїхав на М., спричинивши їй легке тілесне ушкодження. Внаслідок цього в останньої сталося запалення, некроз тканин правого стегна і сепсис, від якого вона через місяць померла у лікарні.

Яка відповідальність О.?

Завдання 5.

Р. та К., за домовленістю між собою, на польовій дорозі зупинили вантажний автомобіль і, погрожуючи ножем, примусили шофера М. залишити кабінку. Вони зв'язали М. і залишили його в лісопосадці, наказавши дві години «не подавати голосу». За допомогою автомобіля вони мали намір вкрасти зерно з комори агрофірми, перевезти до К. додому, після чого машину залишити. Їхні плани не здійснились, оскільки за сигналом М. автомобіль було зупинено одним з постів ДАІ, а Р. і К. затримані.

Як необхідно кваліфікувати дії Р. та К.?

Варіант: Р. і К. мали намір після «операції» авто розібрати і запчастини продати.

Завдання 6.

Мешканець Куп'янського району К., який раніше був засуджений за ч. 3 ст. 185 та ч. 2 ст. 186 КК України, прибув до м. Харків. В районі станції метро «Пролетарська» о 23-й годині він проник до автомобіля ВАЗ-2103, що належав К. Запустивши двигун автомобіля, К. перегнав його до одного із сіл Куп'янського району. Там за попередньою домовленістю з Ч. та К-ко у дворі домоволодіння останнього розібрали автомобіль. Отримані таким чином деталі були реалізовані Ч. на авторинку. Кузов автомобіля було знищено.

Через тиждень аналогічні дії К-ко, Ч. та К. вчинили щодо автомобіля Москвич-2141, який належав ТОВ.

Кваліфікуйте вчинене.

Завдання 7.

К. та С. о 23-й годині зупинили автомобіль-таксі ВАЗ-2106 і домовилися з водієм Р. про перевезення їх до іншого району міста. Однак після прибуття за вказаною адресою К. притулив Р. до спини металевий предмет і сказав, що у нього в руках обріз. Погрожуючи вистрілити, він наказав Р. віддати гроші і виходити з машини. Р. передав С. 372 грн денної виручки. Після того, як Р. залишив автомобіль, за кермо сів С. і виїхав на ньому за місто. Розвинувши велику швидкість (близько 130 км/год.), він не

впорався з керуванням і зіткнувся з автомобілем ВАЗ-2109, який стояв на узбіччі. Водієві й пасажирці автомобіля ВАЗ-2109 було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження. Залишивши пошкоджені автомобілі й потерпілих, С. і К. зникли з місця аварії.

Кваліфікуйте діяння С. і К. Чи впливає на кримінально-правову оцінку, що «обріз» насправді виявився гайковим ключем, а С. має не зняту й не погашену судимість за злочин, передбачений ч. 2 ст. 187 КК України?

Завдання 8.

Перебуваючи у стані наркотичного сп'яніння С., який працював охоронцем бази відпочинку «Промінь», бажаючи розважити свою знайому дівчину, запропонував покатати її на катері «Стріла», що належав базі. Вийшовши на катері у водосховище, С. збільшив швидкість. Внаслідок цього керований ним катер зіткнувся з гумовим човном, в якому перебували рибалки К. і Я. При зіткненні у К. було ушкоджено обидві ноги, внаслідок чого під час лікування їх було ампутовано.

Кваліфікуйте дії С. Чи зміниться кваліфікація, якщо внаслідок зіткнення не було заподіяно шкоди життю та здоров'ю учасників, однак катер «Стріла» затонув, чим базі відпочинку «Промінь» було завдано збитків на суму 30 тис. грн?

Завдання 9.

Прочитавши оголошення про продаж автомобіля «Форд», Р. зателефонував його власнику Г. і запропонував зустрітися для обговорення умов продажу. Оглянувши автомобіль і домовившись про ціну, він заявив, що автомобіль необхідно випробувати в русі. Г. дозволив йому сісти за кермо. В цей час Р. непомітно відчинив багажник автомобіля й попросив Г. зачинити його. Коли той вийшов із салону, Р. натиснув на педаль акселератора і на великій швидкості зник.

Кваліфікуйте його дії. Як зміниться кваліфікація, якщо Р., керуючи автомобілем, вчинив наїзд на Г., який, ставши на дорозі, намагався зупинити автомобіль?

Завдання 10.

Л. 20 січня керував у нетверезому стані автомобілем АУДІ А8 і на перехресті вулиць виїхав на зустрічну смугу руху, де вчинив наїзд на пішохода Ц., внаслідок чого потерпілому було заподіяно тяжкі тілесні ушкодження, що призвели до втрати ноги. Залишивши Ц. без допомоги, Л. з місця події втік.

Кваліфікуйте вчинене.

Література до теми:

1. Борисов В.И. Уголовная ответственность за нарушение правил, норм и стандартов, обеспечивающих безопасность дорожного движения / В.И. Борисов, С.В. Гизимчук. – Х.: Консум, 2001. – 160 с.
2. Ємельяненко В.В. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право / В.В. Ємельяненко. – Х., 2009. – 20 с.
3. Мисливий В.А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту / В.А. Мисливий. – Д.: Юридична академія МВС України, 2004. – 380 с.
4. Щупаківський Р.В. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння чужим транспортним засобом / Р.В. Щупаківський. – К.: Атіка, 2007.

ЗРАЗОК ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Практична ситуація

Петруня, Чекалін та Щекальов утворили стійку групу, розробили план розбійних нападів на окремих громадян та розподілили між собою функції. Для нападів їм була потрібна зброя. Щоб заволодіти зброєю і боєприпасами до неї, вони напали на працівника приватної охоронної фірми Шумова, який повертався до офісу фірми після вечірнього чергування. Діючи за заздалегідь розробленим планом, Петруня штовхнув Шумова в неосвітлену частину підземного переходу, де вже чекав Щекальов. а той ударив потерпілого уламком труби по голові. Чекалін у цей час спостерігав за обстановкою. Коли Шумов упав, вони обшукали його і забрали пістолет «ТТ» та дві обойми набоїв. Шумов помер на місці події.

Після цього, продовжуючи реалізовувати розроблений раніше план, Петруня, Чекалін та Щекальов вчинили три напади на окремих громадян: демонструючи пістолет і погрожуючи вбивством, вони відбирали у потерпілих гроші, коштовності, верхній одяг. Під час останнього нападу вони, діючи без попередньої змови, згвалтувати малолітню Зінкевич, а потім на пропозицію Петруні, вбили її, щоб приховати вчинені щодо неї злочини.

Розв'язання

1. Уточнення та попередня оцінка фактичних обставин.

1.1. Нанесення удару трубою по голові та смерть Шумова на місці події (показники локалізації та сили удару) свідчать про наявність у суб'єктів принаймні прямого невизначеного умислу щодо будь-яких суспільно небезпечних наслідків для життя чи здоров'я потерпілого, в тому числі і його смерті.

1.2. Після заволодіння зброєю Шумова і принаймні до вчинення останнього нападу (включно) мав місце певний проміжок часу, протягом якого існувала стійка, озброєна, організована група, а Петруня, Чекалін та Щекальов були її учасниками (членами);

при цьому в умовах задачі не зазначено, хто з них незаконно зберігав та носив вогнепальну зброю і бойові припаси до неї.

1.3. В умовах задачі не зазначена вартість майна, вилученого у потерпілих під час розбійних нападів; будемо вважати, що ця вартість не досягає показників кваліфікуючих ознак «у великих розмірах» та «в особливо великих розмірах».

1 4. В умовах задачі не зазначено, яким чином було здійснено згвалтування; будемо вважати, що фізичне насильство до потерпілої у процесі згвалтування не застосовувалось, а мала місце та ж (така ж) погроза вбивством, що й при розбої.

1.5. Під час зґвалтування суб'єкти принаймні могли і повинні були допускати, що вчиняють статевий акт з малолітньою; таке саме ставлення до віку потерпілої було і при вчиненні умисного вбивства.

2. Проміжні висновки щодо видів та особливостей злочинів, ознаки яких вбачаються у діяннях суб'єктів.

2.1. Вчинені суб'єктами дії у поєднанні з іншими фактичними обставинами містять ознаки злочинів, передбачених статтями 115, 129, 152, 187, 257, 262, 263 КК.

2.2. Всі злочини є закінченими; всі злочини, за винятком зґвалтування, вчинені у співучасті «особливого роду» — організованою групою, яка з урахуванням її озброєності набирає характеру банди; за умовами задачі зґвалтування вчинене без попередньої змови (ситуаційно), тобто має місце вчинення злочину «групою осіб».

3. Обґрунтування кримінально-правової кваліфікації (кваліфікації злочинів) з використанням основних правозастосовних аргументів.

3.1. Щодо кваліфікації дій суб'єктів за ст. 257 КК - див. пункти 1, 3-5, абзац 1 п. 6 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про бандитизм» від 7 липня 1995 р. № 9.

3.2. Щодо співвідношення бандитизму з іншими злочинами, які вчиняються бандою, - див. п. 7 названої вище постанови від 7 липня 1995 р. № 9.

3.3. Щодо кваліфікації бандитизму за сукупністю зі злочином, передбаченим ст. 262 КК, — див. абзац 2 п. 26 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26 квітня 2002 р. № 3.

3.4. Щодо кваліфікації умисного вбивства Шумова за пунктами 6, 12 ч. 2 ст. 115 КК, а також за сукупністю зі злочином, передбаченим ст. 262 КК, — див. абзац 3 п. 10 та абзац 4 п. 1(5) постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» від 7 лютого 2003 р. № 2.

3.5. Щодо кваліфікації зґвалтування і наступного умисного вбивства Зінькевич за сукупністю злочинів — див. абзац 3 п. 14 названої вище постанови від 7 лютого 2003 р. № 2.

3.6. Щодо кваліфікації умисного вбивства Зінькевич за пунктами 2, 12, 13 ч. 2 ст. 115 КК, а також щодо остаточної кваліфікації двох умисних вбивств за обтяжуючих обставин — див. відповідно пункти 6, 16, 17 постанови від 7 лютого 2003 № 2.

3.7. Щодо інкримінування суб'єктам кваліфікуючих ознак зґвалтування «групою осіб» та «малолітньою» — див. абзац 1 п. 13 та п. 17 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про зґвалтування та інші статеві злочини» від 27 березня 1992 р. №4.

4. Обґрунтування кримінально-правової кваліфікації з позицій теорії кримінального права.

4.1. Бандитизм — так званий складений злочин, тому співвідношення його юридичного складу з юридичними складами інших злочинів, які вчиняються при створенні банди та під час здійснення нею нападів, вирішується в межах конкуренції частин і цілого. В даному випадку діє, зокрема, таке правило: злочини, за які законом встановлено суворішу відповідальність, ніж за бандитизм, кваліфікуються за сукупністю з ним, а всі інші злочини охоплюються його юридичним складом (такий підхід сформульований у підпункті 3.2 цього розв'язання, хоча з теоретичної точки зору за сукупністю з бандитизмом мають кваліфікуватись і ті злочини, за які законом встановлено таку ж відповідальність, як і за бандитизм). Саме це правило зумовлює кваліфікацію за сукупністю з бандитизмом обох умисних вбивств за обтяжуючих обставин, розбоїв, передбачених ч. 4 ст. 187 КК, розбою з метою викрадення вогнепальної зброї та боєприпасів до неї за обтяжуючих обставин та зґвалтування малолітньої.

4.2. Конкуренція частин і цілого має місце також при кваліфікації умисного вбивства Шумова в процесі розбою з метою викрадення вогнепальної зброї та боєприпасів до неї та при кваліфікації зґвалтування, що супроводжувалося погрозою вбивством. При цьому в першому випадку така конкуренція «перетворюється» на сукупність злочинів, в другому юридичний склад зґвалтування («ціле») охоплює погрозу вбивством («частину») і вона не дістає самостійної кваліфікації.

4.3. При кваліфікації розбою з метою викрадення вогнепальної зброї та боєприпасів до неї виникає конкуренція загальної (ч. 4 ст. 187 КК) та спеціальної (ч. 3 ст. 262 КК) кримінально-правових норм. Пріоритет має спеціальна норма.

4.4. При кваліфікації розбоїв має місце так звана конкуренція юридичних складів злочину одного виду з обтяжуючими та особливо обтяжуючими обставинами (конкуренція кваліфікованого (ч. 2 ст. 187 КК) та особливо кваліфікованого (ч. 4 ст. 187 КК) складів злочину. В цьому випадку у формулі кваліфікації злочинів відображається лише особливо кваліфікований склад (ч. 4 ст. 187 КК), а в юридичному формулюванні обвинувачення вказуються всі обтяжуючі та особливо обтяжуючі обставини.

4.5. Як було зазначено в п. 2.2 рішення, всі злочини, що інкримінуються суб'єктам, за винятком зґвалтування, вчинені організованою групою. Ця обставина має своє безпосереднє відображення при кваліфікації бандитизму (де вона є однією з форм банди), розбоїв (ч. 4 ст. 187 КК) та розбою з метою викрадення вогнепальної зброї і боєприпасів до неї (ч. 3 ст. 262 КК) — у двох останніх випадках суб'єктам інкримінується кваліфікуюча ознака — вчинення відповідних злочинів «організованою групою».

Юридичні склади інших злочинів, інкримінованих суб'єктам, не передбачають їх вчинення організованою групою як кваліфікуючу ознаку

(обтяжуючу обставину). Тому при кваліфікації обох умисних убивств суб'єктам інкримінується кваліфікуюча ознака «за попереднім зговором групою осіб».

При кваліфікації звалтування — відповідно до умов задачі - суб'єктам інкримінується кваліфікуюча ознака «групою осіб».

4.6. Два вчинені суб'єктами умисні вбивства за обтяжуючих обставин, хоч «набір» цих обтяжуючих обставин у кожного з них різний, утворюють не сукупність, а повторність злочинів. Тому в остаточній кваліфікації умисні вбивства відображені одним юридичним складом злочину, який включає ті пункти ч. 2 ст. 115 КК, які передбачають усі обтяжуючі обставини обох умисних убивств, у тому числі п. 13, який вказує на їх повторність.

5. Формула кримінально-правової кваліфікації (кваліфікації злочинів).

Дії Петруні, Чекаліна та Щекальова необхідно кваліфікувати за сукупністю злочинів, передбачених ст. 257; ч. 3 ст. 262; ч. 4 ст. 187; ч. 4 ст. 152; пп. 2, 6, 9, 12, 13 ч. 2 ст. 115 КК України.

6. Юридичне формулювання обвинувачення.

Петруня, Чекалін та Щекальов вчинили: організацію озброєної банди з метою нападу на окремих осіб, участь у такій банді та участь у вчинюваному нею нападі (ст. 257 КК); розбій з метою викрадення вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, вчинений організованою групою (ч. 3 ст. 262 КК); напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний з погрозою застосування насильства, небезпечного для життя особи, яка зазнала нападу, - розбій, вчинений особою, яка раніше вчинила розбій, вчинений організованою групою (ч. 4 ст. 187 КК); статеві зносини з погрозою застосування фізичного насильства - звалтування, вчинене групою осіб щодо малолітньої (ч. 4 ст. 152 КК); умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині - умисне вбивство малолітньої дитини, з корисливих мотивів, вчинене з метою приховати інший злочин, за попередньою змовою групою осіб, особою, яка раніше вчинила умисне вбивство (пп. 2, 6, 9, 12, 13 ч. 2 ст. 115 КК).

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Поняття кваліфікації злочинів.
2. Види та значення кваліфікації злочинів.
3. Структура кваліфікації злочинів.
4. Види підстав кваліфікації злочинів.
5. Склад злочину та його кваліфікація.
6. Принципи кваліфікації злочинів.
7. Історичні етапи розвитку проблеми кваліфікації злочинів.
8. Формула кваліфікації.
9. Значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України для кваліфікації.
10. Етапи та стадії кваліфікації.
11. Кваліфікація закінченого злочину.
12. Кваліфікація готування до злочину.
13. Кваліфікація замаху на злочин.
14. Формула кваліфікації при попередній злочинній діяльності.
15. Кваліфікація добровільної відмови від доведення злочину до кінця.
16. Кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки (дійове каяття).
17. Кваліфікація готування до злочину та замаху на злочин при альтернативному й неконкретизованому умислі.
18. Кваліфікація посягання при «відхиленні дії».
19. Кваліфікація злочину, вчиненого в співучасті.
20. Формула кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті.
21. Кваліфікація дій виконавця.
22. Кваліфікація дій організатора.
23. Кваліфікація дій учасників організованої групи чи злочинної організації.
24. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця при співучасті.
25. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі виконавця.
26. Кваліфікація злочину, вчиненого групою осіб і групою осіб за попередньою змовою.
27. Кваліфікація невдалої співучасті.
28. Кваліфікація дій підбурювача.
29. Кваліфікація дій пособника.
30. Кваліфікація посереднього виконавства.
31. Кваліфікація співучасті зі спеціальним суб'єктом.
32. Кваліфікація вчиненого при провокації злочину.
33. Кваліфікація причетності до злочину, її відмінність від співучасті.
34. Поняття та види конкуренції кримінально-правових норм.
35. Кваліфікація при конкуренції загальної та спеціальної норм.
36. Відмінність конкуренції від колізії.
37. Кваліфікація при конкуренції «частини та цілого».
38. Кваліфікація при конкуренції між основними та кваліфікованими складами злочинів.

39. Кваліфікація при конкуренції норм з обтяжуючими та пом'якшуючими обставинами.
40. Кваліфікація при конкуренції норм з пом'якшуючими обставинами.
41. Поняття та види множинності злочинів.
42. Кваліфікація одиничного злочину.
43. Кваліфікація однорідних повторних злочинів.
44. Розмежування сукупності злочинів та одиничного злочину.
45. Кваліфікація тотожних повторних злочинів.
46. Кваліфікація сукупності злочинів.
47. Кваліфікація рецидиву злочинів.
48. Кваліфікація триваючих злочинів.
49. Кваліфікація складених злочинів.
50. Кваліфікація продовжуваних злочинів.
51. Кваліфікація ідеальної сукупності злочинів.
52. Поняття та види помилок у кримінальному праві.
53. Кваліфікація при помилці в об'єкті.
54. Кваліфікація при помилці в предметі.
55. Кваліфікація готування, що утворює склад самостійного злочину.
56. Кваліфікація замаху з непридатними засобами.
57. Кваліфікація при помилці в потерпілому.
58. Кваліфікація при помилці в розвитку причинового зв'язку.
59. Кваліфікація при помилці в суспільно небезпечних наслідках.
60. Кваліфікація при юридичній помилці.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. – К., 1996.
2. Кримінальний кодекс України. (Офіц. текст) – К.: Поливода А.В. 2012-188 с.
3. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. 7-ме видання перероблене та доповнене. (За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка – К. Юридична думка, 2012 – 1188 с.
4. Злочини у сфері господарської діяльності за КК України та в судовій практиці. Науково-практичний коментар / В.М. Кириченко, О.І. Перепелиця: За заг. Ред.. В.Я. Тація. – Харків: Право, 2010 – 784 с.

Постанови Пленуму Верховного Суду України:

5. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя. – Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р.
6. Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах (упоряд. В.В. Рожнова, А.С. Сизоненко, Л.Д. Уалова) – К., Поливода А.В. 2010. – 456 с.
7. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 29 червня 1984 року «Про практику застосування судами України законодавства про повторні злочини».
8. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 12.10.1989 р. «Про виконання судами України законодавства в справах про повторні злочини і виконання постанов Пленуму Верховного Суду України з цього питання».
9. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 1 від 26.04.2002 р. «Про судову практику у справах про необхідну оборону»
10. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 07.02.2003 р. «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи».
11. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 30.05.2008 р. «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи».
12. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 06.11.2009 р. «Про судову практику в справах про злочини проти власності».
13. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 25 квітня 2003 р. «Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності».
14. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 15 від 8 жовтня 2004 року «Про деякі питання застосування законодавства про

відповідальність за відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів інших обов'язкових платежів».

15. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 15 квітня 2005 р. про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

16. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 15 квітня 2005 р. від 3 червня 2005 року «Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил».

17. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 13 від 23.12.2005 р. «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини вчинені стійкими злочинними об'єднаннями».

Монографії:

18. Бурчак Ф.Г. Кваліфікація преступлений. – К., 1985. – С.6-30 (Х628.1, Б91).

19. Гаухман Л.Д. Кваліфікація преступлений. М.: Центр ЮрИнфор, 2003 (Х628.1, Г24).

20. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів. – К.: Вид. К.Н.Т., 2011. – 300 с.

21. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів проти особи та власності. – К.: Юрінком, 1997 (Х628.1, К665).

22. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів. – К.: Атіка, 2002 (Х628.1, К665).

23. Коржанський М. Кваліфікація злочинів проти особи та власності. – К.: Юрінком, 1996 (Х628.1, К665).

24. Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений. – М., ЮРИСТЪ, 2001 (Х628.1, К88).

25. **Навроцький В.О. Теорія кваліфікації злочинів. – К., 1999 (Х628.1, Н21) .**

26. Тарарухин С.А. Понятие и значение квалификации преступлений. – К., 1990 (Х628.1, Т19).

27. 28.Тарарухин С.А. Квалификация преступлений в судебной и следственной практике. – К., 1995 (Х628.1, Т19).

Підручники:

28. Кримінальне право України. Загальна частина.: Підручник. За ред.. М.І. Мельника, В.А. Климента. – 5 –те вид. переробл. та допов. – К.: Юридична думка, 2012. – 408 с.

29. Кримінальне право України. Особлива частина: Підручник. За ред.. М.І. Мельника, В.А. Климента. – 3-те вид., переробл. Та допов. – К.: Юридична думка, 2012. – 744 с.

Навчально-методичні матеріали, комплекси:

30. 32. Загальна частина кримінального права України (навчально-методичний комплекс). – К.: НАВС, 2012. – 44 с.
31. Кримінальне право України. Особлива частина (навчально-методичний комплекс). – Київ: НАВС, 2012. – 45 с.
32. Теорія кваліфікації злочинів (навчально-методичний комплекс). – К.: НАВС, 2012. – 69 с.

Навчальні посібники:

33. Кримінальне право. Особлива частина: Навч. посібник. – К.: Азимут, 2011.
34. Кримінальне право. Особлива частина: Практикум. – К.: К.Н.Т., 2012.
35. Кваліфікація злочинів: Навч. посіб. / за ред. О.О. Дудорова, Е.О. Письменного – К.: Істина, 2010. – 420 с.
36. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. – К.: ЮрінкомІнтер, 2009. – 512 с.

Статті:

39. Баулін Ю.В. Проблеми кваліфікації злочинів, вчинених злочинною організацією (матеріали міжнародної наук.-практ. семінару 1-2 жовтня 2002) – Х., 2003 р.
40. Башкатов В., Горбуза А. Методика квалификации преступлений // Сов. юстиция. – 1989. – №2. – С.22-24.
41. Бриліантов А.В. Кваліфікація злочинів вчинених групою осіб// Право України. – К., 2005.
42. Валва Ю.А. Особливості кваліфікації злочинів при наявності помилки / Вісник Національного університету внутрішніх справ. – Х., 2000. Вип. 10.
43. Вереша Р.В. Помилка в кримінальному праві: поняття та основні види // Підприємництво, господарство і право. – 2005. - № 5. – С.123-127.
44. Гальперин И. Квалификация преступлений: закон, теория и практика // Соц. законность. – 1987. – №6, №9.
45. Гуторова Н. Проблеми кримінальної відповідальності за посередню винність при вчиненні злочинів проти державних фінансів // Право України. – 2001. – №12. – С.120-126.
46. Єфремов С. Організовані злочинні угруповання в теорії вітчизняного кримінального права // Вісник прокуратури. – 2001. – №3. – С.28-33.
47. Зелинский А.Ф. Повторение преступлений как преступная деятельность // Гос. и право. – 1995. –С№12. – С.55-59.
48. Ільковець Л., Мельник М. Кваліфікація вимагательства: характерні помилки та їх причини // Радянське право. – 1990.

49. Останін В.О., Плугатир В.С. Невизначеність критеріїв кримінально-правових оціночних понять. – Міліція України. – № 6. – 2005.
50. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм. – К.: Атіка, 2003. – 224 с.
51. Лилак Д. Колізія і конкуренція законів // Право України. – 2001. – №4. – С.18-.
52. Красиков Ю. Формы и виды множественности преступлений // Сов. юстиция. – 1987. – №23. – С.25-26.
53. Караев Т.Э. Повторность преступлений. – М.,1983. – 172 с.
54. Кривошеин П.К. Повторность в советском уголовном праве (теоретические и практические проблемы). – К., 1990.
55. Кривошеин П.К. Практика применения уголовного законодательства по делам о продолжаемых преступлениях: Учебное пособие. – К., 1990.
56. Мельник М., Хавронюк Н. Ознаки і поняття організованої групи та злочинної організації (кримінально-правовий аспект) // Право України. – 2001. – №4. – С.59-64.
57. Марітчак Т.М. Помилки у кваліфікації злочинів як предмет судового реагування: поняття, види та процесуальні способи усунення / Т.М. Марітчак. // Право України. – 2002. – № 10 – С. 44-49..
58. Марітчак Т. Причини помилок у кваліфікації злочинів: результати соціологічного дослідження // Право України. – 2001. – №7. – С.46-48.
59. Пилипчик П., Мельник М. Проблеми кваліфікації умисного вбивства, вчиненого на замовлення // Право України. – 1999. – № 2. – С.31-35.
60. Портнов И. Особенности квалификации идеальной совокупности преступлений // Сов. юстиция. – 1983. – №16. – С.5-7.
61. Ткаченко В. Квалификация повторности преступлений // Соц. законность. – 1987. - №2. – С.19-20.
62. Чубарев В.Я. Многоразовая преступная деятельность и уголовный закон // Сов. гос. и право. – 1992. - №12. – С.71-79.
63. Шевченко Є.В. Злочини з похідними наслідками / Є.В. Шевченко. – Х.: СПДФО Вапнярчук Н.М., 2005. – 216 с.